

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaalija ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

Nro 38–39 • Perjantaina 22. syyskuuta 2006

57. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Karjalaiskulttuurin tuulet puhaltavat Kurkijoella

Tämän kesän kotipaikkamatkallamme Laatokan pohjoissaaristoon ja Kurkijoelle törmäsimme yllättäen kyseisen paikkakunnan Suomen aikaisen kulttuuri- ja käyttöesineistön museoon.

Ukrainalaissyntyinen Petroskoin yliopistosta valmistunut biologi, historias- ta ja arkeologiasta kiinnostunut Marina Petrova on polkaissut vuonna 1999 kuin tyhjästä käyntiin jo nyt mittavan museoprojektin Lahdenpohjan paikallishal- linnon ja yksityisten tuki- joiden myötävaikutuksella.

Kurkijoen kotiseutumuseo on kunnallinen sivistys- laitos, jonka päätehtävinä on kerätä ja levittää tietoa historiasta, kulttuurista, luonnon erikoisuuksista sekä edistää luonnon suoje-

lua Lahdenpohjan piirissä. Marina Petrova kertoo asu- neensa Kurkijoella 20 vuot- ta. Hän aloitti työelämänsä opettajana ja kiinnostui Karjalan ja varsinkin Kur- kijoen historiasta ja luon- nosta. Kurkijoen museon perustamisen jälkeen hän työskenteli museossa aluk- si yksin, mutta myöhemmin hän sai avukseen paikallisia ihmisiä Hiitolasta, Terva- järveltä, Lahdenpohjasta ja Lasasesta (entisestä Kurki- joen Riekkalan kylästä).

Nyt Petrova toimii mu- seon ja sivistyslaitoksen johtajana. Vuosina 2002 ja 2003 Kurkijoen kotiseutu- museo tunnustettiin Karja- lan tasavallan parhaaksi museoksi. Vuonna 2005 ”museoviraston” toimitta- ma opetuskirja ”Ratamo” sai diplomin kotiseutuoppi-

kirjakilpailussa Venäjällä ja entisissä Neuvostoliiton maissa.

Marina Petrova toimittaa ja pitää yllä apulaisineen museon nettisivustoa <http://www.kirjazh.spb.ru>

Sivustoilla on ollut kävi- jöitä 90 maasta. Vuonna 2006 sivuilla on käyty kes- kimäärin 2 500 kertaa päi- vässä.

Opettajien asuinrakennuksessa

Museo on saanut käyt- töönsä entisen Maatalous- opiston opettajien asuinra- kennuksen, joka hirsiraken- teisena on uhmannut vuosi- kymmenet säiden vaikutuk- sia tyhjänä seisoessaan.

Tosin nyt huomiomme mukaan olisi tarpeen tehdä kosteusvauriotutkimus ja uusia tai korjata vesikatto,

jotta pahemmilta homevaurioilta välttyttäisiin. Mielestämme tässä olisi järkevä lähialuetukikohde, joka Kurkijoelta käsin pitää karjalaista kulttuuria esillä vaalien myös alueen suomaalaisutuksen aikaan liit- tyviä muistoja.

Kerätty aineisto- ja esi- nekokoelma ovat maallikon silmissä aivan uskomatto- mia. Alkuperäistä esineis- tää löytyy kenkälesteistä puukirnuihin, puurakentei- seen separaattoriin ja kan- gaspuista puutyökaluihin ja kutomatuotteisiin. Myös ki- vikeraamiset löydöt ovat mittavia. Kuuluisan arkki- tehti Sonckin talon tapet- tien alta paljastuneet Karja- la-lehden ja Huvustadsbla- detin numerot vuosilta 1914-1915 olivat myös mielenkiintoisia löytöjä.

Sivuillamme TÄNÄÄN mm.

Veikko Turunen 1930-2006	3
Arpajaispalkintoryijy	4
Muisteluksia Kurkijoelta	5
Pitäjäjuhlien kuvasatoa	6-7
Yllätys Lahdenpohjassa	9
Karjalan palautusasia	10-11

**Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät
6.10., 20.10., 3.11., 17.11., 1.12.**

Pentti Ohvo tutkimassa kirnua Kurkijoen museotalossa.

Toiminnan rahoituksesta puhuttaessa Marina Petrova kertoi Venäjän valtion näihin tarkoituksiin nimettyjen varojen menevän pääosin Pietarin eremitaasi-museon käyttöön, ja he tulevat toimeen paikallisen yksityisen ja Lahdenpohjan piirin tuella.

Kaivauksia Soskualla

Marina Petrova kertoi parhailleen käynnissä ole- vista arkeologisista kaiva- uksista Soskuan linnavuorella, ja pääsimmäkin hänen opastuksellaan tutustumaan myös niihin. Kurkijoella on näitä kaivauksia ja muinais- löytöjä tehty aikaisemmin-

kin, mutta joitakin vuosia sitten Soskuan linnavuorel- ta tehdyn löydön kaivaus- siin on saatu rahoitus vuo- sille 2005–2006 Venäjän federaation säätiöltä. Mari- na mainitsee, että linnamä- ellä vuonna 1939 käynyt ar- keologi Esko Sarasmo ei ollut huomannut linnamäel- lä tätä nyt löydettyä kivilin- noitusta.

Kaivauksia paikan pääl- lä johtamassa oli historian tohtori Svetlana Kochkur- kina Petroskoin yliopistos- ta. Työhön osallistuivat Marinan johtaman museon henkilökunta (6 henkilöä) ja koululaisia Petroskoista

Presidentti L. K. Relanderin syntymäkotikurkijoen Lopotissa. Kirjoittajat ovat sitä mieltä, että Suomen valtion pitäisi ostaa talo ja entisöidä se.

Varovaisuus ja viisaus

Karjala-lehden päätoimittaja Antti O. Arponen muistuttaa eilen ilmestyneen lehensä kolumnissa, että kenraali Gustav Hägglund on eräässä 1990-luvulla tehdyssä haastattelussa tokaissut, ettei ottaisi Karjalaa takaisin edes kultalautasella. Myöhemmin tuo Viipurissa syntynyt kenraali on ottanut jonkun verran takaisin ja todennut, että hän ehkä sanoi tuolloin vähän varomattomasti. Hän oli vain halunnut olla lojaali valtion johdolle. Mutta ei hän olisi halukas ottamaan Karjalaa takaisin Suomelle nytkään. Sen hän on todennut Etelä-Saimaa -lehden haastattelussa 12.9.2006. Kenraalin mielestä Karjalan palautus toisi Suomelle 300 000 sosiaalitaipautta ja vähemmistökieleksi venäjän.

Keskustelu Karjalan vaatimisesta takaisin käy edelleen kuumana. Asia on vaikea. Vaikeammaksi sen tekee, ettei niiden ihmisten joukosta, joiden pitäisi keskustelua Venäjän kanssa käydä, löydy halukkuutta keskustelua aloittaa. Lehdessämme toisaalla muistutetaan siitä, ettei Venäjä panosta Karjalaan, vaan antaa sen rappeutua. Monet yksityiset ovat löytäneet Karjalan kauniin luonnon ja käyttä-

vät sitä lomapaikkanaan. Sitä kautta investoinnit alueella lisääntyvät, vaikkakin erittäin hitaasti.

Jukka Seppiseltä on keskiviikkona ilmestynyt kirja (Ajatus Kirjat), jonka nimi on Neuvostotiedustelu Suomessa – strategia ja toiminta 1917-1991. Siinä hän väittää, että neuvostotiedustelun toiminnan tavoitteena on ollut siirtää Suomi kommunismiin. Se ei kuitenkaan onnistunut, kuten ei onnistunut Stalininkaan

”Oi suuri ja mahtava Neuvostoliitto, sun synnytti valtava Venäjän maa. Sun luonut on kansojen yhteinen tahto, sun mahtis on säilyvä aikojen taa...”

tarkoitus sotatoimin liittää Suomi Neuvostoliittoon.

Seppinen kertoo: ”Tutkimuksessa selvitetään Neuvostoliiton ja sen vallankäytäjän eli Neuvostoliiton kommunistisen puolueen (Nkp) poliittisia tavoitteita Suomessa ja sitä kautta Neuvostoliiton turvallisuuspalvelun vaikutusta Suomessa. Turvallisuuspalvelun rooli oli usein aggressiivinen ja poliittinen. Se kattoi lainvastaisien menetelmien osan siitä toiminnasta, jota tavanomaisesti kutsutaan diplomatiaksi.”

Noista ajoista on ilmeisesti jäänyt Suomelle sellainen ahdistus ja pelko, ettei vielä kukaan uskalleta olla rentoja. Minunkin mielestäni varovaisuus on viisautta.

Raija Hjelm

Hartaus sunnuntaiksi 24.9.
16. sunnuntai helluntaista

Hyvä elämä

Muistamme jo kansakouluajoilta kertomuksen kahdesta pojasta, jotka olivat hyvin erilaisia. Toinen säästi tarkkaan saamansa rahat, toinen taas tuhlassi elokuviin ja muihinkin huveihin. Kun pojat kasvoivat, toinen menestyi hyvin elämässään, rikastui ja varttui kunnon mieheksi. Toinen taas koki köyhyyden ja menetyksen tuskan.

Mitenhän tuo kertomus sopii ensi sunnuntain tekstiin, Matt. 6.19-24? Siinä Jeesus varoittaa: ”Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle. Täällä tekevät koi ja ruoste tuhojaan ja varkaat murtautuvat sisään ja varastavat.” Onko sitten säästäminen ja tulevaisuuteen tähtääminen pahasta? Tuskin siitä on kysymys. Opetammehan me lapsillemme suuntautumista tulevaisuuteen. Kuka hoitaa tämän hyvän koulutuksen turvin, kuka keräämällä omaisuutta. Eihän siinä voi olla mitään pahaa.

Kyllä Jeesus kuitenkin varoittaa meitä kiintymästä liikaa näihin ajallisiin. Hän tietää, että jo lapsesta pitäen olemme valmiit ottamaan myös toisen omaa. Meille ei riitä, että meillä on omat leikitavaramme, oma omaisuutemme, me pyrimme ottamaan jopa vääryydellä sitä, mikä kuuluu lähimmäisellemme. Tässä piilee monia vaaroja.

Ensimmäinen vaara on lähimmäissuhteissamme. Kun luomme itsellemme huomisen turvaa, unohdamme lähimmäisemme. Ensin unohtuu suku ja ystävät, sitten vielä oman perheen jäsenet. Emme ajattele enää muuta kuin kaiken maallisen lisäämistä. Tämä voi liittyä ei vain omaisuuteen, vaan myös kunnian ja maineen lisäämiseen. Loukkaamme läheisimpiämmekin, puhumattakaan sitten muista ihmisistä. Oman onnemme tavoittelussa tuotamme toisille kärsimystä.

Vaarana voi olla sekin, että opimme luottamaan kaikessa tähän maalliseen. Olemme onnellisia, kun meillä on paljon tätä katoavaa turvaa, emmekä huomaa, että se on todellakin katoavaa. Kiitosmieli unohtuu, Jumalan lahjana saatu terveys unohtuu, hyvän mielen luominen kotiin ja ystäväpiiriin unohtuu. Luetteloa voi jatkaa vaikka kuinka paljon. Mitä siitä seuraakaan!

Olen seurannut lastenlasteni elämää ja yrittänyt omalta osaltani tuottaa heille hyvää mieltä. Olen samalla havainnut, ettei se suinkaan onnistu aina jakamalla jotain hyvää. Näyttää siltä, että turvallinen läsnäolo, rakkaus silloinkin, kun tulee kiukunpuuska, on parasta, mitä voi antaa. Vaikka jonkin asian kieltäminen voi aiheuttaa suuttumuksen, kohta taas kaikki on kuin päivänpaistetta.

Niin lapset kuin me aikuisetkin joudumme kokemaan vastoinkäymisiä ja vaikeuksia, joskus jopa ylitsepääsemättömiä vaikeuksia. Jumalan lapsina me opimme ymmärtämään, ettei hän ole meitä rakastava Isä vain silloin, kun kaikki on hyvin, vaan myös silloin, kun kärsimys meitä kohtaa. Tämän ymmärtäminen on eräs siitä taivaallisen aarteen keräämistä, johon Jeesus meitä kehottaa.

Jeesuksen omina, hänen lapsinaan, meitä kantavat Taivaan enkelit silloinkin, kun joudumme kokemaan elämän katoamisen. Näin ollen mikään tässä maailmassa ei voi meitä riistää siitä rakkauden yhteydestä, johon meitä on kutsuttu ja johon meidät on jo kasteessa liitetty.

Hyvää syksyä toivottaen

Eino Orpana

Kuolleita

Rakkaamme

Lauri KONTULAINEN

* 16.7.1929 Kurkijoki
† 3.9.2006 Kanada

Syvästi surren
Lapset perheineen Kanadassa

Kaipauksella muistaen
Helvi
Lyyli perheineen
Aadolf perheineen
Sisarusten lapset perheineen
Muut sukulaiset ja ystävät Suomessa

Minä seisoin vaaroilla paljain päin,
missä Karjalan kauniin eessäin näin.

Niin kuin muuttolintusen tie
kotoa kauas matka vie.

Lauri on siunattu läheisten saattamana 8.9.2006 Sault Ste Mariessa, Kanadassa. Lämmin kiitos osanotosta.

Sanan Voimaa

22.9. Kiittäkää Herraa! Hän on hyvä. Iäti kestää hänen armonsa. Ps. 136:1

23.9. Koetelkaa kaikkea ja pitäkää se mikä on hyvää. Pysykää erossa kaikesta pahasta. 1 Tess. 5:21-22

24.9. Jeesus sanoo: ”Älkää kootko itsellenne aarteita maan päälle. Täällä tekevät koi ja ruoste tuhojaan ja varkaat murtautuvat sisään ja varastavat. Kootkaa itsellenne aarteita taivaaseen. Siellä ei koi eikä ruoste tee tuhojaan eivätkä varkaat murtaudu sisään ja varasta. Missä on aarteesi, siellä on myös sydämesi. Matt. 6:19-21

25.9. Jätä taakkasi Herran käteen, hän pitää sinusta huolen. Ps. 55:23

26.9. Työtä tehden tulee huolehtia vähäosaisista muistaen Herran Jeesuksen omat sanat: ”Autuaampi on antaa kuin ottaa.” Apost. 20:35

27.9. Varoita niitä, jotka tässä maailmassa ovat rikkaita, etteivät he ylpeili eivätkä panisi toivoaan epävarmaan rikkautteen, vaan Jumalaan, joka antaa kaikkea runsain mitoin nautittavaksemme. 1 Tim. 6:17

28.9. Lakatkaa te huolehtimasta! Tietäkää, että minä olen Jumala. Ps. 46:11

29.9. Sinä, Herra, olet hyvä, sinä annat anteeksi, runsain mitoin sinä jaat armonsi kaikille, jotka sinua avuksi huutavat. Ps. 86:5

30.9. Jeesus sanoo: ”Kukaan ei voi palvella kahta herraa. Jos hän toista rakastaa, hän vihaa toista; jos hän toista pitää arvossa, hän halveksii toista. Te ette voi palvella sekä Jumalaa että mammonaa.” Matt. 6:24

1.10. Opetuslapset tulivat Jeesuksen luo ja kysyivät: ”Kuka on suurin taivasten valtakunnassa?” Silloin Jeesus kutsui luokseen lapsen, asetti hänet heidän keskelle ja sanoi: ”Totisesti: ellette käännä ja tule lasten kaltaisiksi, te ette pääse taivasten valtakuntaan. Se, joka nöyryyty tämän lapsen kaltaiseksi, on suurin taivasten valtakunnassa.” Matt. 18:1-4

2.10. Sinä pelastit minut kuolemasta, et antanut jalkani astua harhaan. Ps. 56:14

3.10. Herra, sinä valmistat meille rauhan. Myös se on sinun tekoasi, niin kuin kaikki mitä me olemme saaneet aikaan. Jes. 26:12

4.10. Minulle elämä on Kristus ja kuolema on voitto. Fil. 1:21

5.10. Tuonelan kohdusta minä huudan apua, ja sinä, Herra, kuulet ääneni. Joona 2:3

NIMIPÄIVÄT

pe 22.9. Mauri
la 23.9. Mielikki
su 24.9. Alvar, Auno
ma 25.9. Kullervo
ti 26.9. Kuisma
ke 27.9. Vesa
to 28.9. Arja
pe 29.9. Mikko, Mika, Mikael, Miika, Miikka, Miko, Miska
la 30.9. Sirja, Sorja
su 1.10. Rauno, Rainer, Raine, Raino
ma 2.10. Valio
ti 3.10. Raimo
ke 4.10. Saija, Saily
to 5.10. Inkeri, Inka

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME
Ma - Pe 9 - 17
La 9 - 13

LOIMAAN KIVI

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa
Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Kenen taiteilijan käsi-alaa on maalaus Pekka ja varis?
2. Mikä tapahtuma sai alkunsa Ohkolan työväentalolta v. 1932?
3. Kuka intialainen kehitti väkivallattoman vastarinnan idean?
4. Kuka raskaan sarjan poliitikkomme on omaa sukuaan Vainikka?
5. Montako nuohoojaa on Suomessa?
6. Minä vuonna hyväksyttiin vuosilomalaki?
7. Mistä Raamatun mukaan Jumala loi Aatamin?
8. Mille maalle Grönlanti kuuluu?
9. Kuinka monta vuotta kesti Saimaan kanavan rakentaminen?
10. Kuinka monessa maassa kuolemantuomio on kielletty?

Merkkipäivät

Kari Äikää Loimaalta on täyttänyt 50 vuotta heinäkuun 24. päivänä. Hän on Kurkijoki-Säätiön valtuuskunnan varajäsen.

60 vuotta täytti 24.7. Kurkijoella farmari **Ivan Striljets** Otsanlahdelta entisen Seikkalan myllyn tilalta.

Antti Hartikka täytti 94 vuotta 6.9. Laitilan Veljeskodissa. Entinen koti oli Otsanlahdella.

Kurkijoki-Säätiön valtuuskunnan jäsen **Antti Eklund** Loimaalta täytti 60 vuotta eilen 21. päivänä syyskuuta. Hän on matkoilla.

Anni Riikonen o.s. Jussilainen Otsanlahdelta täyttää 99 vuotta 23.9. Kyrössä.

Muistettavaa

Kalakurjet. Kurkijoen matkan 29.9.-1.10. aikataulu: Virttaa klo 4.30, Alastaro klo 4.40, Hirvikoski klo 4.50, Loimaa asema klo 5.00, Forssa Autokeidas klo 5.25, Helsinki Kiasma klo 7.

Onnea

**Taas on vuosi vierähtänyt ja juhlan aika ehtinyt. Syntymäpäivä-
onnittelut 92-vuotiaalle Alina Taskiselle.**

Martat. Hyvän mielen ruokakurssi ma 2.10. klo 18 Loimaalla Vesikosken srk-talolla. Tarvikemaksu 5 e. Ilm. ti 26.9. mennessä Arja Schwartzille, puh. 040-700 8957.

Hiitolan Pitäjäseuran järjestämä tarinailta ti 3.10. klo 18 Porissa, Tuomarinkatu 2. Tervetuloa, entiset ja uudet tarinoijat, viettämään rattoisaa yhdessäoloa.

Marttapäivä Turussa la 7.10. teemana ”Voi hyvin, aikuinen nainen”. Linja-autoreitti: Metsämaa - Loimaan kaupunki (Nordean pys.) - Turku. Ilm. ti 26.9. mennessä Arja Schwartzille, puh. 040-700 8957.

Taas putkaht mielehein

Tuost henkellisest juhlast Elssiivaaras (Kurkijokelainen nro 16-17 / 21.4.2006, sivu 8, toim. huom.) tul mielehein Tainionkoskel evakkon assuis kirkkoreissut. Tainionkosk on Imatran kuppees, jos joku ei satu tietämää. Ol rautatieasema ja kaik, nykyisin on Imatran asema siin iha likel ja mahtava Vuoks virtaap mustine vesinee Laatokkaa. No, kirkkoreisuloistha miu pit haastaa.

Se ol näät sillei, jot meitä ol naapuris asuva Irja, siskoin ja mie, ko oltii kaveruksii. Hätäsest toisel kymmenäl. Kouluu käytii Linnalas. Miu pittää mainita, jot kirjailija Hilja Valtonen ol miu opettajain. Hiliks sanottii. Hää on jo pit-

kää olt manan majoil.

Nii, jot asijaa. Se tää pastor Sares ol komija mies ja kanttor Kiuru kans, ainaki meijä silmis. Myö tytön naakat oltii parvel, mist nähtii heijät molemmat. Siel sit kahtoo napitettii heitä. Vissii myö käytii kirkos iha sen takkei, ku oltii pihkas varsiki tähä kanttor Kiuruu. Saarnat kuunneltii, virsii laulettii ja ihan kuvallee oltii, niiku kirkos konsanaa.

Tuntu joteki mukavalt lukkii heijä nimesä tästä meijä lehest. Tälviisii näitä muistoloita herräap yhe äki, niiku nyt miulkii noist kahest nimest. Noist ajoist on likel kuuskymment vuotta.

Anja

Veikko Turunen 1930-2006

Evakkolapsesta evankelistaksi

Rovasti Veikko Turunen kuoli Jyväskylässä 18.7.2006 läheisten saattamana. Hän syntyi 19.6.1930 entisten kurkijokelaisten Alina ja Eino Turusen perheeseen Jänisjärven rautatieaseman kasarmitupaan. Isä, joka oli kotoisin Elisenvaarasta, toimi Jänisjärvellä asemamestarina. Äiti Alina oli Rummunsuon tyttöjä. Lapsuusmuistoja Veikolle kertyi asemalla leikkiessä ja junia seuratessa.

Perheen muutettua Laatokan rantaseudulle Kiteeseen (toinen Impilahden kirkonkylästä) lapsuus muuttui sävyiltään tummemmaksi. Pikkuveli kuoli aivokalvontulehdukseen, ja kohta tykkien jylinä nujersi rajasuodun rauhan. Kotiseutu oli jätettävä.

Muutaman vuoden päästä myös perheen kuopus

menehtyi ja pian isäkin. Veikon perheessä oli sen jälkeen vain Aili-sisar (nykyisin Nevanperä) ja äiti. Jatkosodan aikaan perhe muutti takaisin Karjalaan, mutta pian kotoiset kukkulat oli jätettävä pysyvästi. Kuin kontrastiksi uusi koti löytyi Ilmajoen lakeuksilta. Karjalasta lähtö jätti elämänmittaisen muukalaisuuden tunteen, kun sydän ei löytänyt muualta lapsuusajan veroista kotiseutua.

Hengellisyys Veikko syttyi teini-iässä. Pian hän löysi itsensä Helsingistä teologian luennoilta. Papiksi Veikko vihittiin vuonna 1957. Nuoren pastorin ensimmäinen palvelupaikka löytyi Espoosta, niin kuin Merja-vaimokin o.s. Perälä.

Veikon työhistoriaan kerrääntyä uskonnonopettajan ja papin töitä muun muassa Kurusta, Iisalimesta, Keu-

ruulta, Jyväskylästä, Jämsästä, Petäjävedeltä ja Kannonkoskelta. Erityisen lämpimästi Veikko muisteli aikaansa Petäjäveden yhteiskoulun uskonnon opettajana vuosina 1967-1972, jolloin Veikon kuusiheikkoseksi kasvanut perhe löysi pitkäaikaisen kodin Kintaudelta. Vuonna 1964 perheeseen oli syntynyt Tero, vuonna 1967 Ora, seuraavana vuonna Saara, nykyisin suomalainen. Nuorin lapsista Kari syntyi vuonna 1970.

Veikko valittiin eduskuntaan vuonna 1972. Aktiivipoliitikon ura taukosi kuitenkin evankelistapapin työn tieltä Urho Kekkosen hajotettua eduskunnan vuonna 1975. Yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen Veikko osallistui vielä presidentin valitsijamiehenä sekä kunnallispolitiikassa 1980- ja 1990-luvuilla Petäjävedellä ja Jyväskylässä.

Veikko jäi eläkkeelle Jyväskylän kaupunkiseurakunnan Huhtasuon piirin kappalaisen virasta vuonna 1993. Eläkepäivien koitettua Veikko sai tietää sairastavansa Parkinsonin tautia, joka edetessään nakersi Veikolle luonteenomaista intoa. Eläkevuosia rikastutti kuitenkin perhe- ja ystäväpiiri, veteraanikansan-

edustajien ja eläketeologien kokoontumiset, Israelin matkat sekä seurakunta.

Evangeliumin julistaminen oli Veikolle elämän tärkein tehtävä. Saarnastuolisissa hän oli kotonaan. Sanomansa hän ankkuroi tinkimättömästi Raamattuun, jonka hän tunsikin perinpohjin. Evankelistan kutsu sykki sydämessä loppuun asti. Vielä joitakin päiviä ennen kuolemaansa Veikko julisti vuodeosaston aulassa: ”Vain Jeesusuksessa on pelastus.”

Monet muistavat Veikon myös huumorintajuisena keskustelijana, polemisoijana, jonka sytytti monet hengelliset ja poliittiset kysymykset.

Muistelmiensa viimeiseksi merkinnäksi Veikko oli kirjoittanut: ”Mieli tulee haikeaksi, kun aika on kulunut nopeasti. Ei ole syytä nurkumieheen. On valtava Jumalan lahja, että on saanut syntyä ihmiseksi ja että Jumala on sovittanut Poikansa veressä syntimme ja avannut näin meille tien iankaikkiseen elämään. Olkoon kolmiyhteinen Jumala ylistetty nyt ja iankaikkisesti!”

Kari Jouni Turunen
Säynätsalo

Vanha kuva Kurkijoelta

Sylvia Nuutinen Vihdistä lähetti toimitukseen vanhan rippikoulukuvan Kurkijoelta v. 1917-1918. Kuvassa ovat muun muassa Hulda Lankinen Alhosta ja Anna Helena Lankinen Pohjiin kylästä.

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Kurkijoki-Säätiön hallitus

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa

Avoimna: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9–14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lyhentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmillään ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi 35 euroa
6 kk 20 euroa
3 kk 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

Vanha kuva äitienpäiväjuhlista Elisenvaaran seurakuntatalon pihalta on julkaistu Muistojemme Kurkijoki –kirjan sivulla 237. Osa juhlijista seisoo talon rapuilla. Ryijyn voittanut Helena Mikkulainen eturivissä viides vasemmalta.

Seurakuntatalon raput

Nykyasukkaiden rakentaman talon seinän vierustalla on Saavanmäellä sijainneen Elisenvaaran seurakuntatalon rappuset. Nykytaloon raput eivät ole sopineet, tai niitä ei ole tarvittu. Ne on vain jätetty talon viereen. Kuva Elvi Mikkulaisen kokoelmasta.

Elisenvaaran seurakuntatalon raput näkyvät Elvi Mikkulaisen elokuussa 1995 Saavanmäellä ottamassa valokuvassa. Ei ehtinyt uusi talo toimia elisenvaaraisten hyväksi montakaan vuotta. Se tuhoutui sodassa.

Rauhan vuosina siellä oli monenlaista toimintaa. Sunnuntaisin Elisenvaaran oma pappi Heimo Kortseniemi toimitti jumalanpalveluksen. Urkuharmonilla soitettiin virret ja messut. Heikki Mikkulainen hoiti musiikkipuolen.

Ennen varsinaisen seurakuntatalon valmistumista jumalanpalveluksia pidettiin sunnuntaisin Elisenvaaran yhteiskoulun juhlasalissa. Silloin oli pappina pastori Eino Sares, joka muutti perheensä kanssa Tainionkoskelle.

Seurakuntataloon valmistettiin myös vahtimesta-

Arpajaisvoittoryijy Itämaan tietäjät on nykyään Mellilässä. Kuva Anja Mikkulainen.

rin asunto. Tointa hoiti ja asunnossa asui Karvisen perhe. Talossa pidettiin keväisin äitienpäiväjuhlia. Naiset kokoontuivat ompeluseuroihin ja pitivät arpajaisia, muistaakseni lähestyksen hyväksi.

Minun äitini Helena Mikkulainen voitti joistain arpajaisista isokokkoisen ryijyn. Arvan hinta oli viisi markkaa. Ryijyn nimi oli Itämaan tietäjät.

Seurakuntatalossa kokoontuivat Nuorten Miesten ja Naisten Kristillinen

Yhdistys (NMKY), Kristillinen tyttökerho, jota piti Irja Ikonen eli Irja-täti. Useasti kokoontumisiin liittyi kahvitilaisuus, jolloin tyttökerhon nuoret auttoivat keittiössä.

Olisikohan jollakulla lukijalla tiedossa, kuka olisi lahjoittanut tai tehnyt arpajaispalkintona olleen Itämaan tietäjät –ryijyn? Tiedon voisi kertoa Kurkijokelaisen toimitukseen. Ryijy on edelleen hyväkuntoinen.

Martta Anttonen

Ensimmäistä kertaa matkalla olleiden ryhmä Kurkijoen kirkon raunioilla sodissa kaatuneiden muistomerkillä. Riekkalasta kotoisin olleiden Katri ja Matti Inkisen lastenlapsia vasemmalta Martti Inkinen, Leo Inkinen, Maija Parkkonen, Raija Salo, Petri Inkinen ja Maritta Leppänen.

Hiitolan hautausmaan Vapaussodassa kaatuneiden sankaripatsaalla Pia Ketola (kesk.) äitinsä Terttu Ketolan (oik.) ja tätinsä Anja Karlssonin (vas.) kanssa.

Esi-isien työtä kunnioittaen

Kotiseutumatkoilla nousivat väkisin esiin monenlaiset tunteet ja tunnelmat. Karjalaisuus aivan kuin ryöpsähtää tärkeimpänä esille. Karjalaiset asiat, tavat, murre, perinteet, vanhat muistot ja monet, monet muut asiat.

Perinteeksi ovat monille muodostuneet käynnit esisien kalmistojen muistomerkillä. Siellä, jos missä, korostuu niin selvästi kult-

tuuriemme ero. Ovathan hautausmaat kokeneet melkoisen muutoksen siihen nähden, millaisiksi ne aikanaan jäivät. Varsinkin nuoren polven matkailijoiden hämmennyksen ymmärtää.

Kuitenkin käynti näillä tuhotuilla paikoilla on monelle mieleenpainuva hetki. Suvivirsi lauletaan, olipa sää minkälainen tahansa. Tällä kerralla saimme kuunnella Hiitolan kellotapulien rappusilla myös mankalle talletettua Hiitolan kirkonkellojen kuminaa.

Kukkakimpun laskijan kunniatehtävän saa milloin vanha veteraani, milloin ensimmäistä kertaa mukana oleva, milloin nuorimman sukupolven edustaja. Aina tuntuu yhtä juhlalliselta kuunnella, kuinka esi-isämme muistoa kunnioitetaan.

Kirkonkellojen ääni toi varmaankin mukana olleille erilaisia tunteita. Muistivat mieleen, kuinka omat vanhempamme tai isovanhempamme ovat voineet erilaisissa tilanteissa noiden kellojen kuminaa kuunnella.

Terttu Ketola

Hiitolan kellotapulien rappukivellä olevalle muistomerkille kukkia laskemassa Seppo Tarkiainen ja Harri Karlsson

Syysmarkkinat

Oli syyskuun alun viikonvaihe ja Noormarkun markkinat sekä Porin silakamarkkinat samanaikaisesti. Linjuri kuljetti tunnin välein markkinaväkeä edestakaisin, ja markkina- väkeä riitti.

Tuli mieleeni elävästi lapsuuteni markkinat Hiitolassa. Ne ajoittuivat toukokuun alkupäiviin. Ensimmäinen päivä oli omistettu hevosmiehille, sillä silloin ostettiin ja vaihdettiin ”ajokkia” toiseen. Lie-

neekö aina vaihdos osunut parempaan? Kovasti isännille riitti puhetta hevoskaupoistaan syksyn illanistujaisissa. Ennen sotia oli tapana käydä naapurissakin tarinoimassa ilman asiaakin. Eikä tarvinnut tiedustella, sopsisiko tulla: aina oli vieras tervetullut. Sanonta ”Talo ellää tavoillaa, vieras käy ajallaa” päti noihin aikoihin.

Noihin aikoihin hevonen oli lähes joka talossa, isommissa kaksi, jopa useampi-

kin, kun taas ihan pikkutiloilla ei hevosta ollut varaa pitää. Hevonen näytteli suurta osaa maaseudun elämänlaadussa. Se oli voimanlähteenä pellolla ja metsätoissa. Pikkutilojen pellot muokkasivat ja kylvivät ne naapurit, joilla oli hevosia. Näin ennen hevos-työt hoituivat.

Nykyisin tilallisilla ei ole liemmin hevosia, vaan traktorit ovat tulleet hevosvoimiseen isäntien ohjastettaviksi. Raskas työkausi

on hevosilta ohi, onneksi. Hevoset ovatkin tiloilta häipyneet, ja nuoriso tuskin tietää, kuinka hyvät kaverit hevoset olivat isäntiensä kanssa. Hyvä isäntä antoi vaikka oman leipäannoksensa hevoselleen, josta hän piti hyvää huolta. Nyt tosiaan näkee harvoin hevosta talojen laidunmailla.

Olin itse noilla Noormarkun markkinoilla pari päivää. Istuskelin Kotiseututalo Kaharin pirtissä opettamassa neulakintaan tekoa. Minulla oli päälläni karjalaisen naisen kansanpuku, joka kiinnosti markkinaväkeä ehkä enemmän kuin kintaanteko, jonka moni to-

tesi liian vaikeaksi oppia. Samanaikaisesti seisoi markkinaväen ihmeteltävänä eli ”näytillä” Suomen hevonen. Me kaksi, hevonen ja vanha nainen punaisessa nutussaan, olimme näytillä kumpikin jo pian museon historiaan siirtyvinä kummajaisina.

Jos ei minunkaan työni näytteeni kiinnostanut katsojia ihmetystä enemmän, oppimisesta puhumatta-kaan, seisoi Pollekin alahuuli lörpällään kuin muistomerkki menneistä vuosikymmenistä. Näin ajat muuttuvat, ja historian lehti kääntyy uuteen aikaan, onneksemme. Mutta tuntuu

surulliselta unohtus esivanhempien työtavoista. Siinä istuessani tunsin itseni ja Pollen kuuluvan menneeseen museohistoriaan.

Olen iloinen siitä, että minut henkilökohtaisesti kelpuutettiin ja pyydettiin näin historialliseen tehtävään. Toivon jonkun ”oppilaistani” saaneen sysäyksen vanhaan elettyyn historiaan neulakintaan muodossa Noormarkun markkinoilla vuonna 2006. Markkinaterveisin

Aino Koppi
Noormarkku

Pienii tyttölöihe pienet hommat

Myö äiti avuks pienii hommii tehtii monelaisii, oltiiha sitä lapsen sillo kovi tottelevaisii. Voi mite ussei halkoloita myökii tuppaa kannettii, lypsylämmi maito kissal ommaa kulppaa annettii.

Monta monituista kertaa liekutettii lasta, tai pienii piiraskakkaroita tehtii taikinasta. Lehmätkii kyl monta kertaa pihast hakkaa ajettii, vähä aikoa sit viel lehmii aija takkaa kahteltii.

Ku tuvalattii lakastii, siin heilu varpaluuta, mattoloita puisteltii ja hyväst, ilma muuta. Siasuurusämpäril kannettii sioil ruokaa, nehä röhkii iha selväst: ”Vällei ruokaa tuokaa.”

Postelit ko olkiloilla oikei pulleiks täytettii, siinä hommas kyl myö tytöt taitojamme näytettii. Mielellää kansa postireissut ussiit kerrat tehtii, millo tul kirjeit, korttiloita, toisinaa vaa lehtii.

Kanapessii myö ehtittii neko pessäsä koittiit peittää, myö hiljaa peräs hiivittii, hommaa ei voint kese heittää. Mont kertaa pesä löyvettti, ja munalast kottii tuotii tuppaa, kanaemo kamalast kaakersi, ei ois antant millää luppaa.

Rapuvierest rujat, upruskat metlal syrjää huiskittii, ovepieles kenkät, saappaatkii sommaa rivvii laitettii. Äitil myö kukkasii kerättii oikei sorreita kimppuloita kissakelloi, päiväkakkarii, toisel kerral vaik kieloloita.

Lapsil pientä askareta monelaista kyl riitti, jonkuu kerra aikaihmist oikei meitä kiittiit. Sehä se sitä lissää lapsil oikei intuu anto, siihe aikaa jokkaine meist kortiisa kekkoo kanto.

Terttu Ketola

Lapinlahdella vuonna 1939

Kuva on otettu Kurkijoella Lapinlahden kylässä Perä-Hamusen aitan rappusilla kesällä 1939. Valokuvaaja on luultavasti Pekka Kyytinen. Takarivissä vasemmalta Pekka Kiiski, Heikki Nenonen, Riitta ja Tuomas Heinonen, jotka ovat kuvan lähettäneen Kaarlo Heinosen vanhemmat. Keskirivissä vasemmalta Eeva Kiiski sylissään keskimmainen tyttärensä Leena (nyk. Jaakonsalo), Arvi Heinonen, Siiri Heinonen ja Mirjami Heinonen. Eturivissä penkillä vasemmalta Marjaliisa Kiiski (nyk. Laine), Elsa Heinonen, Kaarlon mummo Helena Hamunen sylissään Maija Heinonen, Kaarlo Heinonen ja Petter Heinonen.

Muisteluksia Kurkijoelta

Palaan muistoissani vielä kotiini Kurkijoelle ja haluan tässä tuoda niiden kurkijokelaisten tietoisuuteen, jotka lukevat tätä pientä pitäjämme yhteyden ylläpitäjää, sen todellisuuden, jota kotonani koimme. Olen seuraillut sitä kirjoitusten sisältöä, jota esimerkiksi on käyty isästäni apteekkari Piirosesta.

Ihmettelen, eikö hänestä ole jäänyt yleensä kurkijokelaisille minkään muunlaista muistoa, kuin että hän aina tarjosi ”pienet”. Joskus voisi puhua kyllä ”suuristakin”, sillä se oli välillä sitä suuruusluokkaa. Kyläläisille näkyi aina vain se tarjoilupuoli, koska äitini oli niitä kunnioitettuja naisia, jotka eivät halunneet kotinsa asioita pohdittavaksi kahvikupin ääressä.

Äitini tie oli siinä perhepiirissä tavattoman raskas. Ehkäpä hän on saanut sen tähden rauhallisemman

olotilan rajan tuolla puolen, samoin kuin isäkin alkoholisminsa kanssa.

En tarkoita täällä meidän perheen asioiden kehuskelulla nykyistä Kurkijokelaista, vaan sen aikaista, kun itsekin olin nuorempi, ainakin 40 vuotta. Päätoimittaja oli silloin Uno Varjus, rauha hänelle.

Verkkojen laskua ja onkimista

Varsinkin aina keväällä palaa ajatus väkisinkin sinne Kurkijoelle. Olihan siellä elämästäni oikeastaan onnellisin lapsuusaika. Muistan, kuinka keväisin aina jäiden jo irrotessa rannoilta jäälohkareiksi sousin venettä isäni laskiessa verkkoja rautakaislikon reunaan.

Usein isäni ei tahtonut pysyä pystyssä: oli varmaan ”tasapainohäiriö”. Silloin oli vene puolillaan vettä, ja minä istuin siinä

polviani myöten vedessä soutamassa ja kaiken lisäksi peloissani, kun en osannut uida.

Onnellisesti kuitenkin pääsimme suuremmitta vaikeuksista rantaan kuivattelamaan kastuneita vaatteitamme. Muistan aina, kun isä opetti minua onkimaan. Meillä oli monta metriä pitkä silta uimahuoneelle. Koska ranta oli ruohikkoinen ja mutainen, ei siinä voinut uimista ajatella.

Kirkkaina kesäisinä päivinä oli hauska katsella, kun pienet hauet ottivat nokkaunia kaislikossa. Silloin isäni neuvoi minua aivan kädestä pitäen. Emme laittaneet matoa lainkaan ongenkoukkuun, vaan aivan hiljaa hivutimme koukun horroksessa olevan kalan viereen ja siitä vaan: äkkinkäys ja kalan piti olla koukussa, mutta se mennä loiskahti toiselta puolen siltaa järveen takaisin. Olin-

han kuitenkin saanut opetuksen, kuinka voi onkia ilman matoja.

Minä olinkin lapsena hyvin ahkera onkija. Silloin saatoin istua tuntitolkulla hievahtamatta ja katsoa, kun kalat iloisesti pyörivät ongenkoukun ympärillä. Tulihan sieltä aina joku pieni sinttikin. Eivät ne kovin suuria olleet, muttei ollut onkijakaan suuren suuri.

Joulupuuhat ja hiljentyminen

Joulun lähestyessä tulin mieleeni kotoiset joulut Kurkijoella. Jouluvalmistelut veivät ennen paljon kauemmin aikaa kuin nykyisenä ”atomiaikana”, jolloin kaikkea saa kaupasta valmiina. Se opettaa ihmiset liian valmiille, kuten sanotaan. Eikä siinä ole sitä lämpöä kuin omin käsin tehdyllä lahjalla tai ruualla.

No ensinnäkin jo ruuanvalmistus ennen tapahtui

suurimmaksi osaksi kotoisin voimin. Kinkut hankittiin jo ajoissa ja laitettiin suolaveteen, samoin savustettavat kinkut annettiin savustajalle. Suolia tilattiin teurastajalta, että ne ehtivät puhdistua ennen kuin niistä leivinuuniin saatiin ryyniä ja verimakkaroita.

Niin pitkälle kuin muistan, olin aina pienestä lähtien keittiössä toimitellen aina jotakin pientä, mitä minulle annettiin tehtäväksi. Koska äitini oli syntynyt Turun puolelta ja nuoruutensa melkein Hämeessä asunut, kuului jouluvalmisteluihin paljon hämäläisiä ja varsinaissuomalaisia ruokalajeja. Muistan vain sen, etten koskaan sen jälkeen ole saanut niin hyviä oljilla paistettuja makkaroita kuin silloin. Niinhän se taitaa olla aina vanhemmalla iällä, kun lapsuutta muistelee.

Sitten hyvissä ajoin laitettiin myös joulukalja käymään, syytyt keitettiin, niitähän oli useampaa lajia. Muistan ainakin rullasylytyn ja prässisylytyn, ne kun tehtiin toinen sian päästä ja toi-

nen sivusta. Sitten lähempänä joulua valmistettiin lanttu-, peruna- ja porkkanalaatikot. Aijai, kuinka hyvältä keittiössä tuoksui monen monta viikkoa ennen joulua.

Sitten seurasivat piparakut, pikkuleivät, täytekakut ja pullat. Kun kaikki tällaiset puuhut oli saatu suoritetuiksi ja joululahjat iltatöinä valmiiksi, mikä olikaan ihanampaa, kun saunan jälkeen pukeuduimme pyhävaatteisiin ja kokoonnuimme kaikki pitkän ruokapöydän ääreen. Nautimme pöydän antimista, hiljennyimme aattoillan hämartyessä koristetun joulu-kuusen vierellä kuuntelemaan joulu-evankeliumia, jonka äitini tavallisesti luki, ja veisasimme ”Enkeli taivaan lausui näin...”

Aamulla jo kello viiden maissa oli hauska herätä, kun ihmiset kaukaa pitäjän eri kulmilta saapuivat kello kuusi alkavaan joulu-aamun jumalanpalvelukseen kulkuset hauskasti kilisten.

Kirsti Sokero

Museossa oli näytteillä tuohikirjoitusta, jossa ensimmäinen maininta tsuudeista.

JATKOA SIVULTA 1

ja Lahdenpohjasta. Soskuan linnamäki sijaitsee noin 40 metriä merenpinnan yläpuolella, ja sieltä avautuvat mahtavat näköalat Soskuanjoen laaksoon. Marina kertoo ensimmäisten tietojen Soskuasta olevan vuodelta 1500 Novgorodin kirjassa ja silloisen nimen olleen Soshkovo. Kylän pinta-ala on 17 neliökilometriä, josta viidennes on peltoa. Kylässä on ollut tsasouna ja mylly. Linnamäki on aikanaan ollut 44 metrin korkeudella vesirajasta, ja sitä ovat ympäröineet niityt ja pensaikot, sekä idän puolella metsä. Asutus on ollut hyvin

samantyylistä kuin Lopotissa (Kurkijoen keskustan kylä) ja Sortavalassa. Linnamäen etelä-länsisuunnan kalliot ovat mahtavan jyrkät. Sen itäpuolelta noin 35 metrin korkeudelta on löytynyt kiviseinää ilman muurausta (vallitusta), jossa on selkeästi nähtävissä sisäänkäynnin paikka.

Runsaasti metalliesineitä

Linnamäen ensimmäinen asuinalue on ollut 37 metrin ja toinen 41–43 metrin korkeudella. Kahden vuoden aikana on tutkittu 70 m²:n suuruinen asuinalue ja puhdistettu kiviseinää. Kaivauksissa on löy-

Reino Paju ostamassa Kurkijoen kirkon kuvaa Marina Petrovalta museossa Kurkijoella.

detty runsaasti metalliesineitä: lasten kirves, keihäänkärki, puukkoja ja työkaluja. Niin ikään on löydetty muinaiskarjalaisia naisten koruja, saviastioiden sirpaleita, kupariastioiden paloja ja hiontakiviä. Tohtori Svetlana Kochkurkina on arvioinut asuinalueiden olevan 1200–1400-luvulta. Todennäköisesti Linnamäki on toiminut suoja-alueena alueen ihmisille. Kävimme Marina Petrovan opastamana kaivauspaikan lähistöllä sijaitsevan entisen Soskuan myllyn ja sähkölaitoksen sijaintipaikalla. Koski oli käydessämme lähes kuiva. Voimalaitoksen padon betonivalusta kuvasimme vuosiluvun 1923.

Poikkesimme myös tervehtimässä entisessä suomalaistalossa asuvaa viimeisen neuvostoaikaisen laitoksen mestarin leskeä. Hän osoittautui Suomea puhuvaksi iloiseksi itäkarja-

laismummoksi, joka kertoi Nikita Hrutshevin lakkautaneen hyvin kannattaneen laitoksen Karjalan talouden keskittämistoimien seurauksena. Hän kertoi edelleen, että sen jälkeen olot olivat vain huonontuneet ja hänen ja hänen kanssaan talossa asuvan poikansa leipä ei ole nyt kovin leveä. Tunsimme olomme ahdistuneeksi nähtyämme hänen tilanteensa ja tarjottuamme pientä apua kiittelimme häntä tee-tarjoilusta sekä lupasimme tulla ensi vuonna paremmalla ajalla tapamaan häntä ja tutkimaan kylässä jo 1600-luvulta asti asuneiden esivanhempien kotipaikkoja.

Relanderin syntymäkoti

Varsinaisen ”kulttuuri-shokin” aiheutti Suomen entisen presidentin syntymäkodin näkeminen. Seinänsä oli vaatimaton kilpi kertomassa merkkimiehen Lauri Kristian Relanderin syntymäkodista.

Talossa asustaa kolme perhettä, ja pihaa vartioi vihainen koira. Asukkaat ovat rakentaneet talon toisen päädyn ulkovuorauksiin ja aitaan venäläistyylliset koristeet ja maalaanneet ne kirjavaksi päävärinä sininen. Kauhistelimme aikaan saatua tulosta.

Pohdiskelimme tässä olevan Suomen valtion asianomaisilla ministeriöillä, kulttuurirahastolla ja ”lähi-alueetukiyhteistyötoiminnalla” paikka lunastaa talo ja entisöidä se alkuperäiseen kuntoonsa.

Eivätköhän maamme muiden presidenttien syntymäkodit ole asianmukaisesti hoidettu arvoisellaan tavalla?

Kiittelimme lähtiessämme Marina Petrovaa hänen arvokkaasta työstään myös lähihistorian tietojen esiin tuomisessa ja asutuksen suomalaisjuurien esillä pitämisestä nykyaikaisen keskuudessa.

Tuulkoon tuuli leppeämmin naapurikansojen ih-

Linnamäeltä löydettyä esineistöä.

misten kesken, sillä meidän tulee tuntee myös menneisyytemme, jotta voisimme siitä oppia parempaa tulevaisuutta varten.

Reino Paju
Naantali
Pentti Ohvo
Mäntsälä

Linnamäeltä löydettyä esineistöä.

Tämä Hufvudstadsbladetin numero vuodelta 1915 on löydetty Lars Sonckin veljelleen Kurkijolle suunnitteleman talon seinästä tapetin alta.

Pitäjäjuhlien vanhin vieras saattoi olla 94-vuotias Anni Poskiparta Loimaalta. Annin kanssa juttelemassa vasemmalla tytär Marjatta Poskiparta Loimaalta, Anni Poskiparta, seisomassa Pirkko Kaartinen Helsingistä, Eino Hartikka Nokialta ja oikealla Bertta Laukkanen Lahdesta. Kuva Reijo Mätkä.

"Olha meikii nii mukavaa pitäjäjuhlil." Vasemmalla Ilmari Laukkanen Lahdesta, Pirkko Kaartinen Helsingistä, Viljo Valtonen Lahdesta ja Esko Miikkulainen Luumäeltä. Viljo Valtonen on Markku "Mato" Valtosen isä. Kuva Reijo Mätkä.

Kurkijokelaisten pitäjäjuhlilta 2006

Kurkijokelaisten 60. pitäjäjuhla vietettiin 29.-30.7. Loimaalla. Ensi vuodeksi tulee vähäinen muutos juhlan ajankohtaan, sillä juhla siirretään pari viikkoa myöhemmäksi. Siispä ensi vuoden kalenteriin on syytä merkitä, että 61. pitäjäjuhlat pidetään Loimaan Hirvikoskella viikonloppuna 11.-12. elokuuta 2007.

Kurkijokelaisten 60. pitäjäjuhlan soittokunta oli 9-jäseninen Pöytyän Puhaltajat, jota tällä kertaa johti Matti Laiho.

Bertta Laukkanen, Pirkko Kaartinen ja Ilmari Laukkanen Hirvihoivissa pitäjäjuhlatunnelmissa. Kuva Reijo Mätkä.

Muistojen iltamien juontaja Kaarlo Kojo onnistui saamaan yhden jos toisenkin kerran nauruhermot hereille. "Meil kaikil ol nii lustii."

Jokioisten Tahdittomat – nimisen tanssiryhmän nimeä ihmeteltiin ihan äänessä päivän juhlassa nähdyn esityksen jälkeen. Nuorten tanssiesitys oli kaikkea muuta kuin tahdittonta.

Kurkijoki-museolle oli lauontain illan suussa järjestetty bussikuljetus ja pihamaalle pullakahvitarjoilu. Näyttely sisällä oli kuitenkin pääasia, vaikka kaunis ilma ulkona houkuttelikin. Kojonkulman marjat keittivät ja tarjoilivat kahvit. Kuva Lauri Laukkanen.

Olen syntynyt vuonna 1925, jolloin kodissani Ihojärven Torvisella pidettiin alakoulua. Se loppui, kun olin neljännellä vuodella. Oheisessa kuvassa oppilaat eturivissä vasemmalta Elsa Repo, Saimi ja Lempi Torvinen, Hilma Kiiveri, Lempi Laukkanen, Vieno Koho, Aili Reitsonen sekä opettaja Olga Suni. Keskimmäisellä rivillä vasemmalta Matti Jääskeläinen, joka itse kertoi ollessamme Kuopion retkellä, että hän oli merimiespukuinen poika kuvan reunassa. Sitten ovat Martta Savolainen ja Aino Kuntsi. Poikia en kaikkia tunne. Heitä kävi Tervustakin. Takarivissä ainakin Toivo Savolainen, Mikko Torvinen ja Arvi Poutanen, jotka kaikki kaatuivat sodassa.

Ahti Teräväisen kamera tavoitti onnistuneiden Kurkijoki-juhlien kaksi kaunista puuhanaista kirkon seinustalta eli Leena Virtasen (vas.) ja Raija Hjelmin, Kurkijoki-Säätiön hallituksen jäsenen ja asiamiehen. Kanta-Loimaan kirkon ulkoremontti oli vielä juhlien aikaan kesken.

Kurkijoki-juhlista ja muustakin

Kurkijoki-museolla saatiin ilmaiset kohvit. Ahtilla ja miulla oli ilo saaha ilmane kyytikin Pirkko Riikoselta. Sitten paljastui sekin, että meidän Hannelen lapset ovat olleet opettaja Pirkko Riikosen oppilaita Elisenvaaran koulussa. Lauri Laukkanen on toisen polven ihojärveläinen. Molemmat istuvat Kurkijoki-Säätiön hallituksessa. Oikealla Ahti Teräväisen ottamassa kuvassa Irja Teräväinen.

Odotetut jokavuotiset Kurkijoki-juhlat on juhlittu. Oli ilo nähdä, että meitä esimerkiksi paljasjalkaisia ihojärveläisiä oli yllättävän paljon. Eikä keneltäkään vielä huolinut kysyä: ”Kuka sie olet?” Selkoon tuli nimikin mieleen.

Sitten se jälkipolvien uteliaisuus vanhempiensa kotikylän kuulumisia kohtaan oli liikuttava. Minulla on ilo jatkaa erään ihojärveläisen rajanaapurimme pojanpojalle lapsuustapahtumista kertomista.

Revon Jussilla oli kamari yläkerrassa. Sinne veivät portaat, ja yläkerran portaiden yläpäässä katonrajassa oli Jussin pikkusiskon Elsan leikkipaikka. Sinne me naapurin työt eli Lempi, Saimi ja Irja saimme mennä leikkimään. Eikä sinne

ois aikuiset mahtuneetkaan. Se oli mieluista, kun sinne sai mennä, vaikka ulkona oli huono ilma.

Elsa ja Saimi olivat samalla luokalla. Minä en vielä käynyt koulua. Saimi kertoi kotiin tultuaan, että Elsa tuli koulussa kipeäksi. Sitten tuli sana: ”Tulkaa katsomaan. Elsä lähdetään viemään sairaalaan.” Sieltä hän palasi valkeassa arkussa.

Elsan arkku oli aitassa. Katsoin kotini ikkunasta, kun opettaja kävi oppilaiden kanssa jättämässä jäähyväiset. Hautajaispäivänä arkku nostettiin pihalle. Avonaisesta arkusta saimme katsoa Elsä. Hän makasi niin onnellisena ja kauniina valkoisessa mekossa ja myssyssä. Kotona sanoin äidille: ”Minäkin tahdon

kuolla, että saan kauniit ja uudet vaatteet.” Minä kun sain aina pitää Lempin ja Saimin vanhoja hameita.

Onneksi seuraavana kesänä tuli isän sisar Anna-Mari-täti lomalle ja toi meille kaikille tytöille oikeat remmikengät, tosin kankaaiset. Mutta vieläkin muistan, kun remmi pistettiin nappiin kiinni, ja se oli sitä jotakin.

Ja vielä lopuksi. Kun tulimme Kurkijoki-juhlista kotiin ja avasimme telkkarin, niin eikös vain uutisissa Lähi-itää käsittelevässä jutussa ollut vastaamassa Risto Repo, ihojärveläisen Erkki Revon poika. Kyllä on Risto ihan Erkki-isänsä näköinen poika.

**Irja Teräväinen
o.s. Torvinen**

Yöjalka

Yhel kolkal pitäjää olj muuan Oskari. Hää olj tyttäril mieluine ja tavoteltu yöjalka kostis käypäläine. Liekkö ne tytöt ies tienniet, mite monel kyläl hää oikei kuleksi?

Yhelleki tyttärel loppukessä hämäs hiljaksie koputeltii aita ovel. Aikaase kotivittuaa hää alko tiijustelemaa: ”Mitä? Kuka siel?”

”No, Oskar vaa tääl. Avvaatha sie miul oven?”

Tytöl tulj sellane hyvä miele hötäkkä, nit ei kerint kaikkii halaati nappija ies laittamaa kii ja ravotti vähä ovvii. Siin käi jottai äkinäistä. Samal siunaamal ovvii lonkotettii, ja sissää tulj jökkii, mikä liikkui sekä koitti pittää jottai ääntä.

Tyttö koitti avata ovvii,

mut ei se auvent millää. Hänel tulj hätä kättie, että mitä siin ol oikie käynt. ”Onks tääl aitas humalikas sekä mikä hylky tuol ovel on, ko ei aukii?”

Hää kopeloi pitskit käsil, laitto tulen vanarii. Siin vähä aikaa silmiteltyvää alko asja selitä. Aitas olj yöjalkakampraattina toisiin mustapassi. Sen tuns siit, ko toine sarvi olj enemmän kippuras ko toine. Sil pässiparal olj navottu narul sarvii kii vanha rukkane ja kinnas turva ympäril vissii sen takkie, ettei pääsis päkättämmää.

Tytär autto pässilt ne hönkötykset pois, ett se ei tukeh- vutti siihe paikkaa. Sithä se vasta päkätys alko. Tuntu melkei silt, niiko se ois koittant puhetta tehä, mut eihä

sitä ihmene pässi puhhiest tolkkuu saa eikä ies minkää vertaa, jos pässi on musta.

Hiljentyhä se oinas, mut tytär ei kunnollie saant une pääst kii, koitti ovviiki. Se kyl kesti kii.

Ei hää ruvent huutamaa- kaa, ko arvel, ett ei se huuto tuppaa kuuluis. Kylhä äit tul- lis kahtomaa, ko hänt ei aamukohvil kuuluis.

Niihä sit käiki. Äit ihmettel: ”Joha Hiljaa makkoitaa, ko ei näy kohvil. Mie mä- nenki ajamaa ylös. Pies läh- tii lehmät lypsämää.”

Ko äit näk pönkän aita ovel, ni hänel alko pahat ar- velut karsimaa pitkin selkä- piitä. Kohvi aikan tytär haas- to asjan ihat juurta jaksain.

Äit kuuntel ens vait, sit alko kiukku nousemaa niiko hiivataikina. Hää otti kol- men sokurpala päälle kam- verttitippii sekä silt istumi- selt läks kyläl paaruuma: ”Voi nuo poja ryökäliet, minkä koiruue ilkesiit teh-

hä kylä parraal ja miun ai- nuul tyttärel. Kyl mie niil viel näytän.”

Tytär olj tasasempaa sort- tii. Oisko tult isähie? Hään pan käet polvii pääl, itkii ti- rautti, pyyhkiilmääse sekä kaihoil ihteksie: ”Mie tien kapijokirstun täytie kapijoita. Sit mie vuotan rauhas, ni kylhä löyvän ihtellein ihat oikijan Oskarin.”

Niihä siin loppui lopuks käiki. Hää män naimisii vau- raan ja tekevän miehe kans, mikä ei olt nuoruuvessaakaa joka aita ove koputtaja. Äit otti errää kerra viel kamvert- ti yhe sokurpala pääl, nii hääki tassautu omia aikojaa. Sit hää opetti tyttärel kahek- saniitisen pöytätuuki luon- nin, niisimisen ja kutomisen sekä unneutti ryökäleil sen näyttämisen, mitä lie sillo äksypäissää meinant.

Paavo Kärhä

Ukko kulta

Voi nyt sua, ukko rukka.
Jokos sulta lähtee tukka?
Mies oot silti mitä parhain,
kaljuks vaikka tuutkin
varhain.
Ei se mua yhtään haittaa.
Kaljuasi silittelen,
sua siten hellittelen.
Aivot ettei menis jäähän,
lakin varmaan laitat
päähän.

Anja

Lääkärissä

Pääs ei tunnu suurta vikaa,
mennään alaspäin tuota
pikaa.
Niska jäykkä, kädet puutuu,
hartiat on kivikovat.
Selkälihat vaivan tuottaa,
enkä valittele suotta.
Selällään ei maata siedä,
jalat kramppaa,
venytellä pitäis.
Mitä tehdä, tohtor hyvä?
Mistä löytyis tiedon jyvä?

Anja

Kulta- reunaiset muistot

Sammaloitunut kivi –
lapsuuden leikkipaikka.
Häviävät vuosikymmenet
ja palaavat muistot
yksi toisensa jälkeen,
nuo kultareunaiset.

Löytyy arvokas, kallis
kultareunaisen kupinpala,
kuin suuri aarre.
Tämä astiapala
lapsena kädessä pidetty,
sama palanen – uskonko?

Täällä niin vähän
on niin paljon,
melkeinpä liikaa.
Uskomaton tunne,
olenko täällä
lapsuuden mailla.

Terttu Ketola

Yllätys Lahdenpohjassa

Olin heinäkuussa 2006 lyhyellä käynnillä Lahdenpohjassa – sieltähän läksin maaliskuussa 1940 perheen mukana evakkotaipaleelle. Lahdenpohjaa tuntevilla on tiedossaan Huuhanmäen kasarmialue Paikjärven rantamalla, muutaman kilometrin päässä keskustasta. Alueeseen kuuluvaa varuskunnan entistä sairaalarakennusta ollaan muuttamassa matkailuhotelliksi. Loppusilaus ja ylempien kerrosten kunnostus ovat parhaillaan menossa – alakerran ja toisen kerroksen huoneistot ovat jo viimeistellyt. Ryhmämme oli luultavasti hotelli Jakkimaan (ei ole painovirhettä!) ensimmäisiä yöpyjiä.

Vastaanottoaulan seinällä oli sanomalehden sivun kokoinen, siististi painettu, alumiinikehyksinen teksti ja kuvataulu. Sisältö oli kiinnostava, minkä vuoksi haluan välittää sen lukijoille. Kyseessä on lyhyehkö selostus talvisodan syttymisen syistä, voimasuhteista sodan alkaessa ja lopputilanteesta. Teksti on venä-

jänkielinen ja siis tarkoitettu myös heikäläisten luettavaksi. En ole aiemmin satunut näkemään Venäjällä näin nasevaa tekstiä, joten tässä se tulee nähtäväksi. En tiedä, onko sitä Suomen puolella näkynyt. Meikäläisten laatimia selostuksia olemme kyllä lukeneet useitakin.

Neuvostoliiton – Suomen sota 1939–1940

Stalinin tavoitteena oli Suomen miehittäminen. Tehdä Suomelle samoin kuin, mitä sitten tehtiin Baltian maille – Latvialle, Liettualle ja Virolle. Jotta ei esiinnyttäisi hyökkääjänä, 26:ntena marraskuuta Neuvostoliiton puolelta suoritettiin muuan operaatio...

Kello 3.45 (”15.45” suomentajan huomautus) neuvostoliittolaisella alueella laukaistiin 7 ammusta. Seurauksena kaatui 4 sotilasta, 8 haavoittui. Heti muodostettiin sotalautakunta, joka samana päivänä, 27. marraskuuta jo oli paikalla ja alkoi suorittaa kyselyjä lau-

kauksista joukko-osaston sotilailta. Lautakunnan mitä suurimmaksi tyytymättömyydeksi rivisotilaat puhuivat rehellisesti, että ammuksiset lensivät kotirintamalta (”neuvostoliittolaisten puolelta” suom. huom.)

Oli tarpeellista saattaa kaikki sellaiseen tilaan, että voitaisiin ilmoittaa neuvostokansalle suomalaisesta hyökkäyksestä. Henkilö, joka itse asiassa toteutti tykistöiskun tälle sotilasalueelle, oli Ulkoasiain Kansankomissariaatin majuri Akulevitsh. Hänelle annettiin muutamia ammuksia, osoitettiin koordinaatit ja annettiin soveltuva kanuuna, mutta toimeksiannossa sanottiin, että hänen oli määrä ampua muutamia salaisuuksien tykistön ammuksia. Hän ampui nämä 7 ammusta ajatellen, että tulitti tykistön ampumakenttää.

Suomen edustajat yrittivät esittää vetoomuksen yhteisen lautakunnan muodostamisesta asiaa tutkimaan. Moskovalle moinen tutkimus ei ollut tarpeen. Ja

Lahdenpohjan uuden hotelli Jakkimaan seinältä löytyi yllättävän nasevasti kirjoitettu selvitys talvisodasta. Taulussa oli myös Mannerheimin kuva ja henkilöhistoria.

28. marraskuuta Molotov ojensi suomalaiselle lähettiläälle neuvostoliittolaisen ilmoituksen, jossa sanottiin: ”Te, kieltäen syyllisyyttenne ja tunnustamatta ampumista, ja viemättä joukkojanne rajalta, samanlaisesti yritätte johtaa harhaan yleistä mielipidettä ja pilkata laukausten uhreja.”

30. marraskuuta 1939 Puna-Armeijan osastot ilman sodanjulistusta ylittivät Neuvostoliiton ja Suomen välisen rajan, ja alkoivat ne sotatoimet, jotka saivat nimen talvisota.

Puna-Armeijan johdon operatiivisten suunnitelmien mukaan sodan Suomea vastaan piti kestää enintään kaksi viikkoa. Siinä ajassa neuvostojoukkojen oli määrä vallata 89 % Suomen alueesta. Suomen asukasmäärä oli 50 kertaa pienempi (”eli 1/50 = 2 %” suom. huom.) kuin Neuvostoliiton asukasmäärä. Jalkaväkidivisioonია Neuvostoliitolla oli 3 kertaa enemmän, hyökkäysvaunuja 80 kertaa

enemmän, tykistöä 5-kertaisesti, laivastoa 8 kertaa ja lentokoneita 5 kertaa enemmän. Sellaiset olivat voimasuhteet suunnilleen joidenkin tietojen mukaan. Yleisesti ottaen ryhmittymä oli huomattava, ja se saattoi tosiaan kahdessa viikossa suorittaa tehtävän.

Mutta oli olemassa yksi ”mutta” nimeltään Mannerheimin linja. 25 tonnin hyökkäysvaunutkaan eivät sitä voittaneet. Toinen este Puna-Armeijalle – hyvin voimakkaat pakkaset, 35 miinusasteeseen yltävät. Kas sellainen oli vahvasta vahvin puolustuslinja, johon Puna-Armeija tyrehtyi.

Hyökkäyksen kymmenteen päivään mennessä Puna-Armeija eteni jossain 50 – 70 kilometriä, suunnitelmissa olleiden 200 – 250 kilometrin sijasta. Vuoden 1940 maaliskuussa marsalkka Mannerheim kääntyi Suomen Puolustusneuvoston puoleen ehdottaen, että mahdollisimman nopeasti yritettäisiin saada sotatoi-

met loppumaan. Ja Moskovaan rauhansopimus allekirjoitettiin.

- - -

Jatkosodan syitä tai tapahtumia taulussa ei käsitellä, mutta kylläkin marsalkka Mannerheimin henkilöhistoriaa. Mitä venäläiset kertovat omalle vällelleen hänestä, voi olla mielenkiintoista monelle. Palataanpa asiaan myöhemmin.

Lumivaaran kautta Kurkijoelle

Retkellämme pistäydymme myös Valamossa ja ajoimme Lumivaaran kautta Kurkijoelle, syntymäpitäjäni. Martti Sikiö Elisenvaarasta sai kunnian kumautella Lumivaaran kirkon kelloa. Sehän sopi, olimme nimittäin liikkeellä sunnuntaiaamuna kirkonmenojen aikaan...

Terveisiä kurkijokelaisille ja lahdenpohjalaisille! Teksti ja suomennos

Veikko Siira
Lahti

Martti Sikiö soitti sunnuntaiaamuna Lumivaaran kirkon kelloja.

Tietoja kaivataan Laatokan Karjalan Aseveljet ry:stä

Kaipaamme tietoja järjestöstä nimeltä ”Laatokan Karjalan Aseveljet ry”. Yhdistysrekisteri ei tuon nimistä järjestöä tunne. Olemassa olevien tietojen mukaan Laatokan Karjalan Aseveljet ry on perustettu Jyväskylässä 17.11.1940.

Tiedon muruja yhdistyksestä on seuraavasti:

- Se pani vireille Laatokan puolustajien muistomerkkin pystyttämisen Parikkalan Sikoharjulle, paikalle, johon 4.4.1940 haudattiin kaksi Mantsinsaaren sankarivainajaa. Tunnettu taiteilija ja sotilas Aarno Karimo oli tehnyt luonnoksen, jonka mukaan muistomerkistä olisi tullut varsin näyttävä, ja sen aihe

oli tykistön piiristä. Muistomerkkin paljastus oli tarkoitus tapahtua elokuussa 1941.

- Laatokan Karjalan Aseveljet ry:n Lappeenrannan alaosaston kuukausikokouksessa maaliskuussa 1941 todettiin, että Parikkalaan suunniteltua sankaripatsasta varten oli koottu varoja noin 25 000 markkaa. Konevitsan luostari oli lahjoittanut yhdistykselle yhden kirkonkelloistaan, joka sittemmin oli myyty ja josta oli saatu yhdistyksen kassaan 25 000 markkaa. Kesäkuussa 1941 alkanut jatkosota hautasi alleen kaikki suunnitelmat ja muistomerkkiasia unohtui vuosikausiksi.

- Valde Näsin ja Emil Ovaskan kirjoittama, vuonna 1942 julkaistu kirja ”Laatokan mainingit” on tehty Laatokan Karjalan Aseveljet ry:n nimissä.

Vähäisetkin tiedot ovat tärkeitä! Mikäli nimittäin yhdistystä ei ole virallisesti lopetettu, harkitsee nykyinen, vielä rekisteröimätön Laatokan puolustuksen perinneyhdistys toimintansa jatkamista em. vuonna 1940 perustetun yhdistyksen pohjalta.

Erkki Marttila
Signalistinkatu 11 G 61
20360 Turku
(02) 235 5410,
050-351 8111

Veteraanin kello

Vuosia sitten heitin pois nykyaikaisen patterilla käyneen seinäkellon keittiöstä. Se ei enää osannut mitata aikaa uudesta patterista huolimatta.

Samana päivän kertoi naapuri muuttavansa pois ja halusi antaa minulle uuden seinäkellon. ”Tule hakemaan”, hän sanoi. Minähän menin. Tunsin pariskunnan hyvin ennestään, ja mies oli karjalainen.

Kello kaivettiin kaapista. Se oli oikein hieno yksilö, vieterillä vedettävä. Takana luki, että sen oli miehen työpaikan henkilökunta lahjoittanut miehelle tämän 60-vuotispäivänä. Sanoin, etten voinut niin arvokasta kelloa keittiöni seinälle laittaa enkä muutenkaan vastaanottaa. Mies, joka oli sotaveteraani, sanoi antavansa sen mielellään heimosisarelleen

ajan mittaajaksi. Otin ja kiitin.

Monet vuodet se sitten aikaani mittasikin, mutta kerran se ei lähtenyt käyntiin. Vein sen kellosepälle ja sain, että pannaan siihen patterit. Kelloseppä sanoi, ettei hienoa kelloa sovi pattereilla pilata ja että hän katsoisi, mitä sille pitäisi tehdä. ”Viikon päästä saa tulla hakemaan”, hän jatkoi.

Viikon päästä menin, ja kelloseppä sanoi, ettei kellossa ollut mitään vikaa. Se oli kuulemma käynyt hyvin koko viikon. Vein kellon kotiini, ja hyvin se kävikin, kunnes taas parin vuoden päästä pysähtyi. Jälleen oli tiedossa reissu kellosepälle. Tulos oli taas sama.

Viime talvena kello keksi jälleen pysähtyä. Se näytti silloin aikaa varttia vaille kolme. En tiedä, päivälläkö

vai yöllä. Sanoin sille: ”Seiso sitten. Kolmatta kertaa en sinua kylän ainoalle kellosepälle vie.”

Juhannuksen jälkeisellä viikolla, kun olin lopettelemassa tiskaamista, kuulin kellon raksutuksen. Se näytti aikaa 14.45 kuten jo monta kuukautta, mutta kävi. Sanoin sille, ettei nyt ole talviaika, sillä rannekellon mukaan kellon piti näyttää 13.45:ä. Mutta sitten tajusin, että sehän jatkoi siitä, mihin talvella oli jäänyt enkä ruvennut viisareita siirtämään.

Melkein kaksi viikkoa kello kävi yhteen menoon. Vasta sitten vetäessäni sitä siirryimme kesäaikaan. Kiitos, veteraani, kellosta! Veteraani itse on jo taivaassa, mutta kello aloitti uuden elämän tänä kesänä keittiössäni.

Käviköhän kellokin talvisodan, rauhan, jatkosodan, rauhan ja vanhuuden?

Rakel

Karjala-asiantuntija, kirjailija Markus Lehtipuu puhui Heinjoen pitäjäjuhlassa Pusulassa

Karjala voitaisiin palauttaa jo nyt tyhjänä

Matkakirjailija Markus Lehtipuun mukaan Suomessa ei saa huomiota häntähuudolle Karjalan tuhoutumisesta.

- Venäjä on rikastunut öljytulojen moninkertaisuutta, mutta Karjalan osalta vaurastuminen ei näy kuin Viipurissa ja jossain määrin Sortavalassa, toteaa Lehtipuu. Hänen mielestään lehdistä julistettu Karjalan vaurastuminen ei ole totta. Kylissä talot rapistuvat ja väki vähenee. Tästä hänellä on lukuisia esimerkkejä Karjalan entisistä suomalaispitäjistä. Heinjoen sotilaskenttä on tyhjenetty jo vuosia sitten.

- Pietarista tullaan viikonlopuksi kesämökeille ja arkipäiviksi palataan taas takaisin. Pietarilaiset tuovat rahaa Karjalaan, mutta pysyvää asutusta he eivät tuo sinne. On syntynyt elintaso-kuilu Pietarin ja Kannaksen väliin, sanoo Lehtipuu.

Tästä ovat esimerkkeinä

hän mukaansa sellaiset kylät kuin Heinjoen Ristseppälä, Antrean Sokkala ja Kuolemajärven Karjalainen. Vastaavia kyliä Kannaksella on jopa satoja.

- Tietenkin Pietarin vauraus on synnyttänyt erittäin kalliita hotelleja ja talviurheilukeskuksia Terijoelle, Valkjärvelle ja viime aikoina myös Rautuun, jatkaa Lehtipuu.

Venäjälle turha alue

Kirjailija Lehtipuun mukaan Suomen pakkoluovutettava Karjala on Venäjälle lähes turha alue. Sen entisestä 1300 suomalaiskylästä 800 on kokonaan tyhjiin.

- Kun puhutaan Karjalan palautuksesta, niin nämä luvut antavat viitteitä asiaan. Ne antavat signaaleita pa-

lautuksen suuntaan, sanoo Lehtipuu.

Lehtipuun mukaan Karjala voitaisiin palauttaa käytännössä jo nyt tyhjänä. Hänen mukaansa se myös kannattaa palauttaa Suomelle, koska se on maalemme niin merkittävä alue. Sen naapurissa on yli 4,5 miljoonan asukkaan kultuskeskus Pietari.

- Suhtautuminen Karjalaan on Suomessa kehittynyt nopeasti. Viime aikaisin esimerkki on Jukka Seppisen kirja, joka herätti voimakkaita reaktioita. Toinen esimerkki on asianajaja Kari Silvennoisen hanke haastaa Venäjä Euroopan ihmisoikeustuomioistuimeen, ja kolmas esimerkki on kansanedustaja Risto Kuisman haastattelu Ilta-Sanomissa, jossa hän ehdottaa Karjalan vuokraamista sadaksi vuodeksi.

Näitä Lehtipuu pitää kuitenkin vain jäävuoren huipuna, koska suomalaiset

ovat kaiken aikaa keskustelleet Karjalasta, matkustelevalle siellä tekemässä omakohtaisia havaintoja ja keskustelevalle palautuksesta internetissä.

Suomessa ajankohtainen

- Avoimuus on lisääntynyt, mutta silti Karjala on pysynyt lähes tabuna. Kun kysyin arvostamaltani toimittajalta, miksi Karjala-uutisia ei yleensä Suomessa taustoiteta oikeine tietoineen, niin en saanut vastausta. Sen sijaan sain ryöpyn pessimismistä, politiikkaa ja populismia.

Lehtipuun mielestä on hämmästyttävää, että suomalaiset eivät uskalla julkaista historiallisia totuuksia. Harvoin lehdistä hänen mielestään näkyy mainintaa siitä, että Neuvostoliitto suoritti suomalaisiin kohdistuneen etnisen puhdistuksen Karjalassa.

- Keskimääräinen suo-

malainen poliitikko ei uskalla tuomita Stalinin rajansiirtoja. Suurten lehtien päätoimittajatkin liputtavat rajansiirron puolesta, vaikka eivät sitä suoraan tunnusta.

Lehtipuu muistuttaa, kuinka nopeasti ääni kellossa voi muuttua, kun Karjala palautuu. Tällöin tapahtuu sama kuin Viron itsenäistytessä.

- Ihmettelen, miten Suomessa lehdet eivät ennustele ihmisoikeusrikosten kohdalla, että ne eivät koskaan tule tuomituiksi, mutta Karjalan osalta sen sijaan ennustellaan, ettei se koskaan palaudu.

Lehtipuun mukaan Karjalan todellisuutta pakoilevat Suomessa niin poliitikot kuin päätoimittajatkin. Hän toteaa Karjalan olevan kuitenkin ajankohtainen sekä inhimillisesti että taloudellisesti.

Aluepalautus ry

Moskovan neuvottelut keväällä 1944, osa 6

Suomalaisten neuvottelijoiden valtuudet

Pöytäkirja Suomen ja Neuvostoliiton edustajien neuvottelukokouksesta Moskovassa 29.3.1944

Molotov: "Ette tulleet tänne saadaksenne myönnytyksiä, vaan saadaksenne interpretatiota. Me olimme valmiit antamaan teille kaikki pyytämänne selvitykset, muttei muuta. Tämän olisi pitänyt olla selvä valtuuskunnan lähtiessä."

Paasikivi: "Sanoimme heti, ettemme voi sitoa hallitustamme, mutta sanoimme myös, että jos joistakin kohdista sovitaan, niin tämä edistäisi neuvottelujen kulkua ja helpottaisi sopimuksen solmiamista."

Molotov: "Heti neuvottelujemme alussa kysyin, oliko teillä valtuuksia vain interpretation saamista vai myös sopimuksen tekoa varten."

Paasikivi: "Sanoimme saapuneemme sekä saamaan selvityksiä, interpretationia, että esittämään omia näkökohtiamme, vaikkei meillä ole valtuuksia sitoa hallitustamme."

Palataksemme Hangon kysymykseen: vuokrasopimuksen lyhentäminen muutamalla vuodella ei ratkaise itse kysymystä, sillä samat vaikeudet tulevat edelleenkin pysymään, hyvin suuret vaikeudet."

Molotov: "Hyvä on, puhutaan tästä vielä myöhemmin. Entä 1. kohta?"

Paasikivi: "Toistan vielä kerran, mitä herra Enckell

ja minä olemme omina mielipiteinämme sanoneet: 1. kohta ei saa olla esteenä, jos muista kohdista päästään sopimukseen."

Molotov: "Tulen ilmoittamaan hallituksellemme, että periaatteessa Suomen taholta ei tulla tätä vaatimustamme vastustamaan ja että kaikki suhteet Saksaan voidaan siis katkaista. Onko herra Enckell myös samalla kannalla sekä suhteiden katkaisemiseen että internoimiseen nähden?"

Enckell: "Jo viime kerralla kysyitte tästä periaatteellisesta kannastamme ja me sanoimme silloin, että periaatteessa emme näe esteitä suhteiden katkaisemiselle, jos vain muissa kohdissa saavutetaan yksimielisyys ja välirauha solmitaan, koska ystävälläni Paasikivellä on toisinaan vaikeuksia löytää täysin merkitystään vastaavia sanoja venäjän kielellä, voidaan muuttamasta hänen lausunnoistaan ehkä saada sellainen käsitys, että hän puhuisi jonkun puolesta."

Valtuutuksemme on senlaatuinen, että edustamme Suomen arvovaltaisia piirejä, ja luulisin sen seikan, miten eri kohdat tulkitaan Suomen arvovaltaisella taholla, kiinnostavan teitä. Rehellisesti puhuen tulimme tänne koettaakseni saada teiltä myönnytyksiä ehtoihinne, sillä otaksuin kummallekin puolelle olevan mieluisaa ja tärkeätä saada aikaan pysyviä ja hyviä suhteita välillemme sekä ennen kaikkea välttää jo nyt

sellaisia ehtoja, jotka voisivat haitallisesti vaikuttaa suhteisiimme."

Emme siis voi lausua muuta kuin omat henkilökohtaiset mielipiteemme, joilla on kuitenkin jokin merkitys, sillä olemme molemmat kauan aikaa hoitaneet Suomen ja Venäjän välisiä suhteita. Olen pahoillani siitä, että minun pitää selostaa teille valtuutuksiemme pienuutta, mutta toiselta puolen voin lisätä, että Suomen kansan ääni puhuu kauttamme, vaikkei virallinen Suomi ole vielä lausunut mitään."

Molotov: "Mutta ettehan ole tulleet tänne vain yksityisinä kansalaisina (kak rastnyc greskdane)."

Paasikivi: "Emme kylläkään, mutta, kuten sanottu, mitään valtuutuksia sitoa hallitustamme meillä ei ole."

Molotov: "Mutta viime istunnossa herra Paasikivi sanoi mm., että jos muissa kohdissa saavutetaan yksimielisyys, olisitte jopa valmis käymään sotaa Saksa vastaan."

Paasikivi: "Kyllä, se on henkilökohtainen mielipiteeni."

Enckell: "Herra Paasikivi tulee toisin sanoen antamaan tällaisen neuvon hallitukselle."

Molotov: "Herra Paasikivi oli ilmeisesti kovin soittaisella tuulella, mutta tosiasiallisesti sanoitte olevanne valmis sotaan Saksan kanssa (palaa tähän kolme kertaa)."

Paasikivi: "Tulen sano-

maan tämän saman asian hallituksellemme."

Saksalaisten joukkojen kysymys jälleen esillä

Molotov: "Viime kerralla sanoitte, että Suomelle oli vaikeaa internoida saksalaiset, sillä ne seisovat 600 kilometrin päässä rautateiltä. Silloin minulla ei ollut kartta, mutta nyttemmin olen perehtynyt tilanteeseen ja tiedän tarkalleen, missä saksalaiset joukot seisovat. (Ottaa esille kartan ja näyttää.) Lizan lohkolle on kolme divisioonaa, ja Uhtuan suunnalla myös yksi armeijakunta, ts. kaksi divisioonaa. Siis seitsemän divisioonaa kaikkiaan."

Paasikivi: "En todellakaan tiedä, missä nämä joukot ovat."

Molotov: "(Näyttää kartalta saksalaisten joukkojen sijoituksen.) Ainakin Kantalahden suunnalla saksalaiset ovat rautatien välittömässä läheisyydessä, siis voitte hyvin internoida ne. Jos ne tulevat meille päin, me kyllä huolehdimme siitä, että vastaanotto tulee olemaan hyvä (ivallisesti)."

Enckell: "Meillä kummallakaan ei ole aavistusta sotilaallisista seikoista."

Molotov: "Jos nämä saksalaiset joukot lähtisivät taaksepäin, kai huolehtisitte niistä?"

Enckell: "Sanon avoimesti, että tällainen toimenpide ei tulisi kumoamaan mitään sopimuksia Saksan kanssa eikä tarjoamaan meille mitään juridisia vai-

keuksia. Suomi itsenäisenä valtiona pystyy ratkaisemaan tämän kysymyksen. Jos saksalaisten joukkojen läsnäolo Suomessa osoittautuisi haitalliseksi maalemme, niin halituksemme tietenkin asettuisi sille kannalle, että jolleivät saksalaiset vapaaehtoisesti tahdo poistua maastamme, ne voidaan siihen pakottaa."

Molotov: "Ei, ei, kysymyksen ei ole saksalaisten vapaaehtoisesta poistamisesta, vaan heidän internomisesta, ts. heiltä on otettava aseet pois ja heidät on internoitava leireihin sodan loppuun saakka."

Enckell: "Voi olla, ettei saksalaisilla itsellään ole mitään sitä vastaan."

Molotov: "Mitä saksalaiset itse tahtovat, on vailla merkitystä tässä. Jos solmitte rauhan kanssamme, ette saa pitää saksalaisia joukkoja alueellanne."

Mutta puhe 600 kilometrin etäisyydestä rautatielle ei pidä paikkaansa. Totean siis, että Kantalahden ja Uhtuan suunnalla olevien saksalaisten joukkojen internominen ei tarjoa vaikeuksia."

Enckell: "Kun emme oikein tiedä, miten se on teknillisesti toteutettavissa, emme voi vastata tähän kysymykseen."

Molotov: "Tällä haavaa tietää koko maailma internomisvaatimuksestamme, siis myös saksalaiset itse. Vaikeudet pitänevät paikkansa vain Lizan suunnalla olevien joukkojen suhteen."

Vjatcheslav Mihailovitš Molotov 25.2.1890-8.11.1986.

Paasikivi: "Se henkilö, joka on minulle puhunut näistä asioista, lieneekin tarkoittanut Lizan suuntaa."

Molotov: "Onko Suomen hallitus valmis internoidaan Kantalahden ja Uhtuan suunnalla olevat saksalaiset?"

Paasikivi: "Tästä emme voi sanoa mitään. Muut kysymykset ovat meille tärkeämmät. Saksalaisasia on vain ohimenevää laatua."

Molotov: "Haluatte keskustella Hangosta, mutta miksette halua puhua saksalaisista?"

Paasikivi: "Jos muut kysymykset ratkaistaan, niin tämäkin järjestyy."

Molotov: "Tämä asia on siis selvä."

Jatkuu

Neuvottelupöytäkirjan 6. osa on aiemmin julkaistu Kurkijokelaisessa 27.2.1954.

Karjalan palautus on suomalaisten edunvalvontaa parhaimmillaan

Kenraaliluutnantti Rauno Meriö teki näyttävän sotilasuran ja palveli viimeksi Ilmavoimien komentajana, josta hän jäi eläkkeelle 1987. Meriö on syntynyt Käkisalmella ja on pitkään toiminut aktiivisesti karjalaisessa kentässä, ensin Karjalan Liiton puheenjohtajana ja 2000-luvulla ProKarelian toisena puhemiehenä.

Rauno Meriö on pidetty puhuja ja mukava keskustelukumppani, aiheena hyvin usein Karjalan palautus. Klubi-lehden päätoimittaja kävi hänen kanssaan pitkän keskustelun yhdessä Klubin sihteerin Raimo Partasen kanssa. Seuraavassa on poimintoja kenraalin ajatuksista kuulaana loppukesän iltana kesämyrskyssä.

- Olen ollut Karjalan palautuskysymyksen kanssa tekemisissä 1980-luvun lopusta alkaen, jolloin olin Karjalan Liiton liittovaltuuston puheenjohtajana ja 1990-95 ollessani Liiton puheenjohtaja. Liittovaltuustoaikani Jussi Viro-lainen oli hallituksen puheenjohtaja. Jussi ei lähtenyt palautusasiaa hoitamaan.

- 1990-luvun alussa lähestyimme Mauno Koivisto-a kirjeellä. Ei siitä kirjeestä saatu minun mieleni mukaista, koska mukana oli niin paljon poliittisia henkilöitä, kansanedustajia ja ministereitä Riitta Uosukainen. Kirje oli tavallaan aika vesitetty. Siitä voi kuitenkin lukea rivien välistä ajatuksen, että haluttaisiin Karjalan palautuskeskustelua ja että rajaa voitaisiin muuttaa. Eivät poliitikot olisi sitä varmastikaan allekirjoittaneet, jos olisi suoraan sanottu.

- Kun ei kuulunut minikäänlaista vastausta, kysyin Virolais-Jussilta, julkistaanko kirje. Jussi oli sitä mieltä, että no julkistetaan. Asia saikin kummasti siivet alle, kun se tuli julkiseen tietoisuuteen. Se aiheutti aikamoisen hämmingin Karjalan Liiton johdossa. Vain yksi hallituksen jäsen oli minun puolellani, Pauli Peltola Salon suunnasta. Kauko Sipponen oli empivä ja Jussi Virolainenkin mietiskeli. Muut olivat täysin vastaan ja minä olin nyt pilannut suhteet tasavallan presidenttiin tässä asiassa.

- Vähän ajan päästä tuli tieto, että meidät otetaan vastaan. Siellä sitten istuttiin ja kuunneltiin Koiviston yksinpuhelua. Vastaus oli aika epämääräinen. Olen lukenut, ettei hän olisi minua halunnut kutsua, mutta ei voinut poiskaan jättää Liiton puheenjohtajaa. Minulle jäi aika pyöreä

kuva Koiviston puheesta, ei ollut selkeää kantaa. Sen hän sanoi, ettei suhdanteiden mukaan voida mennä rajaa muuttamaan. Ei se voi olla sellaista pala palalta ostamista. Asia täytyy käydä kerran läpi, ja sen jälkeen loppuvat murinat.

Koivisto ei halunnut lisämaata

- Koin jollain lailla positiivisena Koiviston avauksen. Jälkeenpäin hän tavallaan muutti kantansa julkisuudessa. Hänhän puhui, että mitä me lisämaalla tehdään. Hänelle tarjoutui tilaisuus puhua Jeltsinin kanssa asiasta. Sen jälkeen petyin hänen lausumiinsa.

- Tämä oli ensimmäinen kerta, kun lähdettiin puhumaan Karjalan palauttamisesta. Liittokokouksessa olivat esim. Heikki Mälkki ja Reino Auvinen käyttäneet tämänsuuntaista puheenvuoroja. Liiton johto ei silloin vielä ollut kypsä siihen ja kestää aika kauan, ennen kuin asia kypsyy. Pertti Viinanen oli ollut ensimmäisessä kokouksessa vastaan, mutta tässä vaiheessa hänellä ei ollut lainkaan epäselvyyttä siitä, että Karjala pitäisi palauttaa. Viinanen on erinomaisen neuvottelukykyinen ja arvostan häntä kovasti. Hän oli silloin liittovaltuuston puheenjohtaja

- Nimenomaan tähdättiin Karjalan palauttamiseen Tarton rauhan rajoissa. Kirjoittelin useampiakin kirjeitä ja kirjoituksia lehtiin ja puhuin näistä asioista. Tästä se käynnistyi ja palauttamiselle oli aika voimakas henki. Oli tietysti vastustustakin. Poliitikoista esim. Huhthanen erosi, hän oli täysin vastaan. Mutta yleishenki oli palauttamisen puolesta.

- Sitten tuli Markku Laukkanen puheenjohtajaksi ja hän alkoi mennä tällaiseen rahankäyttösystemiin, että kehitetään aluetta venäläisten hallussa. En ollut lainkaan sillä linjalla myöhemminkään.

- Minut olisi kuulema haluttu pitää puheenjohtajana, mutta halusin lähteä. Olin kyllästynyt matkustamiseen, koska välimatka oli pitkä. Melkein koko aika meni liiton taloudenhoitoon. Silloin liitto oli nenää myöten nesteessä, se oli uppoamistilassa. Sitten saatiin mukaan tämä edunvalvonta, mikä nostettiin yhtä vahvaksi. Liitosta tuli kulttuuri- ja edunvalvontajärjestö, mikä merkisi palauttamiskysymyksen esillä pitämistä ja nimenomaan siihen keskittymistä.

- Karjalan kysymys –käsite kuulostaa siltä, että tuetaan ja pönkitetään nykyti-

lannetta, se ei välttämättä sisällä palauttamista. Edunvalvonta tähtäsi nimenomaan Karjalan palauttamiseen eli karjalaisten edunvalvontaan.

- Kyllä palautus kuuluu ilman muuta Karjalan Liitolle, se on ydinkysymys. Olen sanonut, että Karjalan palautus alkoi hautojen kautta, sehän oli ensimmäinen sopimus Venäjän kanssa. Tottahan isien ja äitien, esi-isien ja -äitien jäännökset ja henget puhuvat, siinä maassahan ne ovat. Näen velvollisuudeksi heitä kohtaan, että tätä asiaa viedään eteenpäin ja otetaan rohkeasti esille.

Palautus koko Suomen asia

- Tätä maata on puolustettu ase kädessä. Se tekee minusta palautusasian koko Suomen asiaksi. Venäläiset sanovat, että punaverellä vallattua maata ei luovuteta, mutta kyllä he ovat verta vuodattaneet lähinnä Suomen alueella.

- Meillä on juurimullat Karjalassa, sieltä me voimaa imemme. Monella suomalaisella, joka on siellä tapellut, on syvät muistot. He kyllä tietävät sen alueen arvon. Se on myös vanhaa kulttuurimaisemaa.

- Hyökkäykseen ryhtyminen loukkasi ihmisoikeuksia. Neuvostoliitto on ainoa, jota ei tästä hyökkäyksestä ole vielä tuomittu. Venäläisille pitäisi olla moraalisesti selvää, että on tehty loukkaus, joka pitää jollakin tavalla sovittaa tai oikaista. Tästä asiasta pitää joka tilanteessa muistuttaa, ottaa se esille maltillisesti ja vaikka huumorilla.

- On joko suurta tietämättömyyttä tai pelkuruutta puhua, etteivät Karjalan maat ole suomalaisten maita. Pitäisi rehellisesti sanoa, että raja on nyt pakosta vedetty tuohon kohtaan. Karjala on mitä syvintä suomalaista aluetta. Ei ole mitään syytä suomalaisten luopua omistaan. Se on kuin piikki lihassa, joka tuntuu niin kauan, kunnes asia hoidetaan.

- Ns. sotasylliselliset olivat sijaikärsijöitä. Poliitikot tekivät heistä sellaisia. Kyllä sellaisen tulkinna voi tehdä, että me tunnustamme syyllisyytemme, kun pidämme tuomiot voimassa. Nyt pitäisi todeta, että heistä tehtiin syyllisiä poliittisella päätöksellä olosuhteiden pakosta, mutta nyt heidän pitää vapauttaa tästä syyllisyydestä.

Keskustelussa Rauno Meriön kanssa on huumori aina mukana, tässä yksi esimerkki. Keski-Suomalaisen pakinoitsija oli kirjoittanut evakkokarjalaisista,

että aina kun ne menevät kotiin Karjalaan, joka kivennurkassa ne itkeä tihrutavat, mutta Pohjanmaalla on sentään itsehillintää, ei lähtiessä itketä. Siihen Meriökin totesi: - Miekin olen neljä kertaa lähtenyt Pohjanmaalta, enkä kertaakaan ole itkenyt.

Kurkijoelle palattaisiin kilvan

- Karjalan palautus on kannattava hanke. Sinne tulisi kilpajuoksu. Esim. Viipuri, Käkisalme, Sortavala ja Kurkijoki nousisivat hetkessä. Sinne voi rakentaa turismia, mutta ennen kaikkea kauppaa, teollisuutta ja liikennettä. Palautus vaikuttaisi oleellisesti Pietarin talouselämää kohentavasti. Pietari on meitä lähellä oleva suuri kasvukeskus, se pitäisi käyttää hyväksi. Kyllä palautus olisi win-win, hyödyttäisi molempia. Todellinen ystävyys alkaisi siinä vaiheessa syntyä, vaikka vaikeuksiakin tietysti olisi.

- Entisen kansliapäällikö Aholan sanoja lainaten Suomen puolustusbudjettia on kahden vuoden aikana kiristetty enemmän kuin koskaan sotien jälkeen. Kajanderin hallituksella oli aikanaan ehkä yhtä suuret supistukset. Suomen ja Venäjän välisen rajan paikalla ei turvallisuuden kannalta ole olennaista merkitystä. Olennaista on, miten kumpikin maa suhtautuu rajaan.

- Aidosti hyvien naapurussuhteiden ja luottamuksen rakentaminen lisää turvallisuuksi. Ilma-, maa- ja merivalvonta sekä rikollisuuden torjunta ovat turvallisuustekijöitä, joissa meillä pitäisi olla hyvin vahva yhteistoiminta Venäjän kanssa. Kyse ei ole mistään sotilasliittosopimuksesta, vaan turvallisuuksi lisäävästä reaaliaikaisesta tietojen vaihdosta ja yhteistoiminnasta. Tämä olisi tekijä, joka laukaisisi jännitteitä ja loisi pohjaa Karjalan

Kenraaliluutnantti Rauno Martti Meriö on syntynyt Käkisalmella 22.10.1933.

palauttamiselle.

- Suomea on pidetty silanrakentajana idän ja lännen välillä. Se tarjoaisi poliitikoille paljon vaikutusmahdollisuutta, jos viestit kulkisivat Suomen kautta. Ehkä olemme menettäneet siinä asiassa etsikkoakamme. ETK:n aikana yritimme Karjalan palautusta ja keskustelimme Neuvostoliiton suurlähetystössä toista tuntia. Se oli

myönteinen tapaaminen.

- Palautusaloitteen tulee tulla Suomen puolelta. Siinä voi olla mukana taloudellista ja poliittista kaupankäyntiä. Globalisaatio saattaisi tarjota hyviä mahdollisuuksia.

- Olen puhunut Karjalasta demilitarisoituna vyöhykkeenä Ahvenanmaan tapaan. Silloin palautusta koettaisiin vielä vähemmän uhkana Pietarille. Venäläiset itsekkin ovat vähentäneet alueelta sotavoimiaan.

Mirjam Meriö tiivistää keskustelun käytännön tasolle: - Meidän täytyy uskaltaa puhua venäläisten kanssa, olla rohkeita.

Veikko Saksi

Kirjoitus on julkaistu Karelia Klubi -lehden elokuussa ilmestyneen numeron 13/2006 sivulla 9. Se on kokonaisuudessaan luettavissa ProKarelian kotisivuilla www.prokarelia.net.

Mielipide

Pian on eduskuntavaalit

Olen seurannut kolmen suurimman puolueen edustajien keskustelua telkkarista. En ole huomannut niillä olevan aatteellisia eroja. Kaikki kehuvat EU:ta, kuinka hyvin menee. Ei väliä, vaikka itsenäisyys on mennyt.

Esitänkin, että perustettaisiin näistä kolmesta yksi puolue, jonka nimeksi tulisi Sosiaalidemokraattinen keskusta- ja kokoomuspuolue. Näillä ei ole mitään isänmaallista aatetta.

Olen lukenut kirjaa ”Tyrjän rykmentti”, joka osaltaan pelasti suurin uhrauksin Suomelle itsenäisyyden. Jos ette ole lukeneet vielä, niin suosittelen kirjan lukemista.

Näin tänä päivänä julistaa kansanedustaja Markku Koski: ”Euroviisut pelastaa Suomen.” Pääministeri Matti Vanhanen ylistää:

”Lordi-monsterit luovat monipuolista Suomi-kuvaa.” Presidentti Tarja Halonen luovutti Lordille Suomalaisen Työn Liiton myöntämän pronssisen avaimen ”suomalaisen työn sankaruudesta”, ja eduskunnan puhemies Paavo Lipponen esitti mitalin lyömistä heistä.

Edellä otos johtajien arvomaailmasta ja näkemys siitä, miten luodaan perustaa maamme tulevaisuuden turvaamiseen ja menestykseen kansojen joukossa. Että tällainen pyhiä asioita rienaava hirviö on kansakunnan johtajien mielestä maan pelastaja, ja sille tulisi lyödä vielä mitalikin.

Terveisiä vain kaikille Koskenkorva-hyytelön syöjille!

Uimosen Eino
Turusta

Verenluovutustilaisuus Loimaalla tänään

**Kaikkien veriryhmien
luovuttajia tarvitaan joka päivä**

Suomen Punaisen Ristin Veripalvelu järjestää verenluovutustilaisuuden tänään perjantaina 22.9.2006 klo 11.30-17.30 Loimaalla. Verenluovutustilaisuus järjestetään poikkeuksellisesti työväentalolla, osoitteessa Satakunnantie 57.

Verenluovutuspaisteissa on ollut viime päivinä hiljaista. Kuitenkin luovuttajia tarvitaan päivittäin yli 1 000, jotta verivalmisteita saadaan riittävästi. Nyt kaivataan erityisesti O Rh(D) negatiiviseen, O Rh(D) positiiviseen ja A Rh(D) positiiviseen veriryhmään kuuluvia luovuttajia (O-, O+, A+). O Rh(D) negatiivinen on ns. hätäveri, jota voidaan antaa kaikille potilaille veriryhmästä riippumatta.

Yhdestä veripussista on apua useammalle potilaalle, kun veri jaetaan osiin punasoluiksi, verihiutaleiksi ja plasmaksi. Potilaalle annetaan vain sitä veren osaa, jota hänen hoitonsa vaatii.

Erityisesti verihiutaleet ovat kriittisiä, sillä ne säilyvät käyttökelpoisina vain viisi vuorokautta. Verihiutaleita tarvitsevat erityisesti leikkaukseen joutuneet potilaat, joiden oma solutuotanto on häiriintynyt.

Verta tarvitaan myös muun muassa onnettomuus- ja leikkaukspotilaiden sekä keskosvauvojen hoidossa. Kaikkien veriryhmien luovuttajia tarvitaan, sillä potilaat hoidetaan pääsääntöisesti heidän oman veriryhmänsä verellä. Veripalvelu haluaa kannustaa verenluovutukseen myös kaikkia niitä, jotka eivät tiedä veriryhmäänsä. Oman veriryhmänsä saa tietää, kun tulee luovuttamaan verta toista kertaa.

Moni sopii luovuttajaksi

Verta voi luovuttaa, jos on terve, 18-65-vuotias ja

painaa vähintään 50 kg. Uuden luovuttajan tulee olla alle 60-vuotias. Henkilöllisyys tulee todistaa verenluovuttajakortilla tai virallisella, kuvallisella henkilötodistuksella.

Lääkityksen ja sairauksien vaikutuksista verenluovutuskelpoisuuteen voi tiedustella numerosta (09) 580 1322 tai sähköpostitse verenluovutuskelpoisuus@veripalvelu.fi. Tarkemmin verenluovutuskelpoisuus arvioidaan aina paikan päällä.

Verenluovutuksesta ei saa olla häiritä luovuttajan terveydelle, ja luovutetusta verestä tehtyjen valmisteiden tulee olla turvallisia potilaille. Maksuttomuus ja vapaaehtoisuus ovat verivalmisteiden turvallisuuden kulmakiviä. Luovutetuista veriyksiköistä tutkitaan HIV, HTL- ja maksatulehdusvirukset (hepatiitti B ja C), parvovirus sekä syfilis eli kuppa. Aivan tuore HIV- tai hepatiittitartunta ei kuitenkaan näy testeissä. Sen vuoksi myös luovuttajien valinnalla on iso merkitys veren turvallisuudelle.

Suomen Punainen Risti

Nuori mies luovuttamassa verta. Suomessa luovuttaa verta vuosittain noin 170 000 ihmistä.

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. Akseli Gallen-Kallela
2. Mäntsälän kapina
3. Mahatma Gandhi
4. Riitta Uosukainen
5. 900, joista naisia parisensikymmentä
6. vuonna 1939
7. maan tomusta
8. Tanskalle
9. kymmenen, työ alkoi v. 1856
10. 120 maassa

Asianajajia

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajatoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppalaankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajatoimisto JARI HEIKMAN OY

Asianajaja, varat. Jari Heikman
varatuomari Kaarina Nylamo
varatuomari Katri Ranta-Eskola
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa,
puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoimna: ma-pe 12-18, la 10-14

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan
Aluesairaala

LAATUA EDULLISUUTTA AMMATTILAISelta

- Kellohuoltopalvelu
- Käsikaiverrukset
- Konekaiverrukset
- Korukorjaus/ kivi-istutustyöt
- Sormuksien valmistus
- Ja nyt myös lasikaiverrus

KAIKKI PAIKAN PÄÄLTÄ

KELLOLIIKE
Juhani Lankinen Ky
Kauppalaankatu 2, Loimaa
Puh. (02) 763 2760
(Kaupungintaloa vastapäätä)

**LOIMAAN VIIALAN
KONDITORIA-KAHVIO**
Kauppalaankatu 2, puh. 763 2001
Avoimna: Ma - pe 8.30-17

SUOMEN MAATALOUSHUSEO

SARKA

Avoimna ympäri vuoden. Pääsymaksut, tapahtumat ja ajankohtaiset uutiset
www.sarka.fi

Vanhankirkontie 383, 32200 Loimaa
puh. (02) 763 7700, s-posti info@sarka.fi

Lauantaina 30.9. klo 17 alkaen Suomen maatalousmuseolla

Musiikkia köyritulilla

Tilataidetta
Lähiruokaa
Musiikkia

Tapahtuman monipuolisesta musiikista vastaavat loimaalaiset musiikkikokoonpanot. Juhlaan sisältyy kekri-teemaa käsittelevä seminaari, luennoitsijana **Mari Kulmanen**. Museon näyttely on avoinna klo 21 asti. Tapahtumassa mukana on myös HK-Ruokatalon luova johtaja, julkiskokki **Jyrki Sukula**.

Kahvila-ravintola Pöydän lähiruokakattauksia on kolme - klo 17.30, klo 19.00 ja klo 20.30. Lisäksi juhla-alueella on saatavilla Köyri-olutta, maalaissiideriä sekä tilaviinejä (Koskimäen Tilaviini). Elävä tuli antaa illalle oman sävynsä.

Aluelippu 10 €/aikuiset, alle 12-vuotiaat lapset ilmaiseksi (sisältää pääsyn tapahtuma-alueelle, seminaariin sekä museon näyttelyyn)

Illalliskortti 25 €/aikuiset, 10 €/alle 12-vuotiaat, alle 7-vuotiaat ilmaiseksi (sisältää runsaan lähiruokaillallisen sekä aluelipun)
Varaukset puh. (02) 763 7700 tai s-postitse info@sarka.fi

Lisätietoja, mm. tarkempi ohjelma www.koyri.fi

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ
Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

EHT-
liiton
jäsen

Erikoishammasteknikko MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

Tarjoukset voimassa: perjantai - lauantai 22. -23.9.2006

Herkulliset vaihtoehdot loppuviikolle!

**HK Marinoitu
Porsaan uunifilee**
n. 1,2 kg

4,99 kg

Juhla Mokka kahvi
500 g (5,18 kg)

2,59 pkt

**Fazer Mustikka- tai
Kuningatarpiiras**
440 g (6,80 kg)

2,99 kpl

Popsi Iso Viitonen
900 g (2,99 kg)

2,69 pkt

**Kariniemen Broilerin
minuuttipihvit**
n. 900 g

10,90 kg

Lapin Kulta III 12-pack
7,79 + 1,20 (1,97 l)

8,99

**Atria Ohut paahdettu kinkku
tai Hunajapaahdettu
broilerinleike**
200 g (11,45 kg)

2,29 pkt

**Kokonainen Superior
KIRJOLOHI**
400 kg:n erä

5,99 kg

**SUOMALAINEN
RUUKKU-
SALAATTI**

0,69 kpl

ALKO 762 2062

nonstop parturi 040-765 7028

LOIMAN

Alko 762 4432

**LOP-
Kultapiste** 763 2150

Olga 762 1413

**Ritvan
ja Olin
Ei-
keittiö** 76368520

SPAR LOIMAA
Kauppias Sami Toivonen
puh. (02) 763 6850
ma - pe 7-21, la 7-18

**Ruokakauppa
Sinun makuusi**

SPAR